1948
MODEL YILDIZLAR TAKVİMİ ÇIKIYOR
53 yıldız, baştanbaşa üç renkli emsalsiz orijinal pozlar.
Gayet güzel kuşe kâğıda basılıyor.
MODEL KİTABEVİ

Cumhuriyet

24 üncü yıl Sayı: 8370

KURUCUSU: YUNUS NADİ
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefonlar: Umumi Santral Numarası: 24298. Yazı İşleri: 24299. Matbaa: 24296.

Cuma 5 Aralık 1947

Pearl S. Buck — Seniha Sami
KADINLAR PAVİLYONU
Duyan ve düşünebilenlerin romanı.
1947 yılının şaheseri. 250 kuruş.
AHMED HALİD KİTABEVİ

Receb Pekere Karşı Şiddetli Hücumlar

C. H. P. ve D. P. organlarında sert ve ağır yazılar başladı

«Ulus» yaptığı ifşaata bugün de devam ediyor

(Peker, Devlet Reisi ile arasında anlaşmazlık olmadığını söyleyince İnönü «Demek ki 12 Temmuz beyannamesini samimî surette tatbika karar verdi» dedi)

"Ulus,, un makalesi şöyle bitiyor: "Pekerin akıbeti, kendi dolaşık politikasının eseridir,,

Kurultay sonu notları

Siyasi hayatımızdaki canlılığı havayı düzeltmek uğruna gayretler sarfetmesi beklenen Halk Partisi Kurultayı toplandı ve haftalarca süren tartışmalardan sonra nihayet dağıldı. Elde edilen netice, yazık ki müsbet olmaktan uzaktır. Bir takım terim değişiklikleri yapılmış, hatibler arasında bazı fikir ayrılıkları olmuş, bunlar üzerinde karşılıklı oldukça sert sözler söylenmiş, fakat sonunda (idare-i maslahat) politikası her zamanki gibi ağırbasarak ortalığa hâkim kesilmiştir.

★

Kongreyi yürütecek olan zihniyete önceden dikkat edilseydi bugün hayal kırıklığına uğramak için sebeb bulunmazdı. Üyelerin çoğunluğunu milletvekilleri teşkil ediyordu. Bunlar da, şimdi lâğvolunan genel başkanlık divanı tarafından aday gösterilmiş kimselerdi. Zihniyet itibarile eski sisteme bağlı kalmalarından daha tabii ne olabilirdi? Değişen terimlerin (ıstılâhların) gölgesi altında elbette alıştıkları yoldan uzaklaşmak istemiyeceklerdi. «Yeni bir ruh hamlesini ancak yeni adamlar başarabilir» diyen içtimaî prensipin ne kadar sağlam bir temele dayandığını böylelikle bir daha denemiş olduk.

★

Receb Peker kendisile cumhur başkanı arasındaki uzlaşmazlığı nihayet kurultay kürsüsünden açıkladı. Böylece parti meclis grupundan iki defa ezici çoğunlukla güven oyu almasına rağmen onun istifasına yol açan «sıhhi» sebeblerin mahiyetini iyice öğrendik. Kanaatlerine iştirak etmemekle beraber düşüncesini hiçbir şeyden çekinmeksizin yüksek sesle söyliyebildiği için bu devlet adamını tebrik etmeyi bir vazife biliriz. Memleketimizin doğru kanaatlere, tatbiki zarurî prensiplere büyük ve acele ihtiyacı olduğundan şüphe etmiyoruz. Fakat daha önce, yanlış da olsa kanaatini açıkça savunan, benimsediği prensiplere sımsıkı bağlanan cesur şahsiyetlere ihtiyacımız vardır. Bu ikinci ihtiyaç millî kaderimizin istikbali bakımından birincisinden daha mühim, daha zaruridir.

★

Peker, 12 temmuz beyannamesinin ruhuna intıbak edemediğini, cumhur başkanı olan bir parti başkanı üstün bir hakem mevkiine çıkarak kendi partisini ihmal etsin, buna razı olamıyacağını, demokratik bir memlekette yegâne hakem yahud hâkim olarak milleti tanıdığını, partiler arasındaki siyasi mücadelenin kanun yolu ile ve açıkça yapılacağını söylüyor.

Sayın Pekerin nutkundaki mimarî üslûba hayran olmamak, onu sevincle kucaklamamak elimizden gelmezdi. Eğer nutkun temelini meydana getiren faraziyelerden bir tanesi çürük olmasaydı. Sayın eski başbakan kanundan ve kanun yolu ile yapılacak açık mücadeleden bahsediyor. Halbuki bu toprakların üzerinde yaşayan vatandaşların çoğu şu noktalardan şikâyetçidir:

1 — Bazı kanunlarımız özlediğimiz ileri demokrasi şartlarına uygun değildir.

2 — İktidar partisi, kendi öz men-

NADİR NADİ

— Arkası Sa. 3. Sü. 4 te —

Bugünkü «Kudret» te F. Köprülü Demokratların noktai nazarını anlatıyor

Ankara 4 (Telefonla) — Yarınki Ulus'ta «Bay Receb Peker ve meselesi» başlığı altında ifşaata devam edilmektedir. Makaleyi aynen veriyorum:

«Dünkü yazımızda Bay Pekerin istifasına takaddüm eden bir kaç ay içinde cereyan eden bazı olayların iç yüzüne dair şimdiye kadar gizli kalmış bazı noktaları açığa vurmuştum. Bunların, bizzat Peker tarafından ortaya dökülmesi daha iyi olurdu. Zira, Başbakanlıktan çekilirken sebeb olarak, yalnız sıhhî durumundan bahsedip; sonra Parti Grupunda ve Kurultayda; bu sebebe; bir takım anlaşılması güç ifadeler arasına sıkıştırılmış bulutlu, esrarengiz tesirler, düşünceler katmak lüzumunu duymuş olan Pekerden, halk efkârı her şeyden önce olup bitenlerin tam ve doğru bir hikâyesini beklemekte haklı idi. Eğer Peker, sadece sağlık

— Arkası Sa. 4. Sü. 1 de —

C. H. P. Kurultayındaki seçimlerden şayanı dikkat intıbalar: (Ortada) delegeler koridorlarda namzed listelerini gözden geçirirlerken, (sağda) Başbakan; (solda) müfritlerden Cevdet Kerim İncedayı reylerini kullanıyorlar

C. H. P. Kurultayı dün sona erdi

Yeni Parti Divanı, ilk toplantısını yaptı, Genel Sekreterliğe Tevfik Fikret Sılay getirildi ve Genel İdare Kurulu seçildi

C. H. P. nin yeni Genel Başkan Vekili Hilmi Uran seçimden sonra eski Genel Başkan Vekili Şükrü Saracoğlu ile

Ankara 4 (Telefonla) — C.H.P. 7 nci kurultayı, 18 gün süren çalışmalarından sonra bugün saat 12.30 da sona erdi. Kurultay, bu sabah saat 10 da Şemseddin Günaltayın başkanlığında son oturumunu yaptı. Geçen toplantıya aid tutanak özeti okunduktan sonra, dün yapılan divan asıl ve yedek üyelikleri seçimlerinin neticeleri bildirildi ve nisabı doldurmıyan 4 aday için yeniden seçim yapıldı. Neticede Esad Oktay, Mekki Hikmet Gelenbeğ, Esad Uraz, Mustafa Hatiboğlu divanın asıl üyeliklerine seçildiler.

Bundan sonra söz alan genel başkan vekili Hilmi Uran, şu beyanatta bulundu:

«— Aziz arkadaşlarım, mesainiz şu anda bitmiş oluyor. Çalışmaları bakımından cidden verimli ve örnek bir kurultay olmuştur. Heyeti celilenizin yenibaştan tanzim buyurduğunuz tüzük ve program, partimize yeni istikamet vermiştir. Bu istikameti, memleket umumî efkârına da ayrıca bildireceğim.»

Genel başkan vekili Hilmi Uran, kendisi ve arkadaşlarının bu yolda bütün

— Arkası Sa. 3. Sü. 5 de —

Dörtler arasında anlaşmazlık

Marshall'ın Molotov'a sert bir hitabesi

Amerikan Dış İşleri Bakanı, Rusyayı işbirlikçi hareketi baltalamakla itham ediyor

Londra 4 (A.P.) — Dış İşleri Bakanları konseyinin bu akşamki oturumunda doğrudan doğruya Molotov'a hitab eden Birleşik Amerika Dış İşleri Bakanı Marshall, Sovyetler Birliğinin, Avrupanın iktisadi kalkınması için ortaya atılmış bulunan büyük işbirlikçi hareketi baltalamağa uğraştığını söylemiştir.

Oldukça tartışmalı geçen oturum sırasında, Molotov da, 3 batı devletinin, ekonomik yardım tedbirleri ileri sürmek suretile, Avusturyayı esaret altına almağa çalıştıklarını beyan etmiştir.

Konsey müzakereleri sırasında şimdiye kadar ilk defa olarak Avrupa kalkınmasına dair Marshall planı bahis mevzuu olmuştur.

— Arkası Sa. 4. Sü. 7 de —

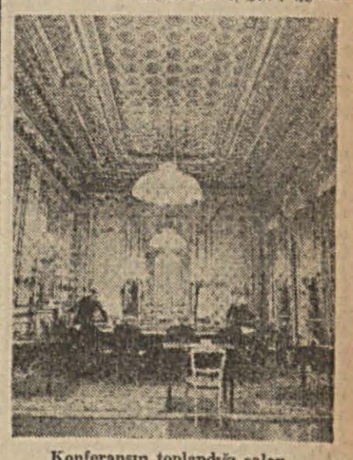

Konferansın toplandığı salon

Rusyada bankalara hücum

Rublenin düşmesinden korkan halk, mücevher ve yabancı parası alıyor

Washington 4 (A.P.) — Amerikan Dış İşleri Bakanlığının «Amerikanın Sesi» isimli radyo neşriyatında dün ge-

— Arkası Sa. 3. Sü. 3 te —

Köy okulları inşaatı

Meclis bütçe komisyonu, bütün parayı devletin vermesini kararlaştırdı

Köylüden bedeni mükellefiyetle ödiyeceği kısımdan başka para alınmıyacak

Komisyonda teklifi yapan Hakkı Gedik (D.P.)

Ankara 4 (Telefonla) — Millî Eğitim Bakanlığı bütçesini görüştüğü sırada Meclis bütçe komisyonu, bugün, köy o-

— Arkası Sa. 4. Sü. 7 de —

İstanbulun et işi hallediliyor

Hükûmetin de iştirakile vücude getirilecek bir teşekkül, İstanbula Erzurumdan 200 bin kesilmiş koyun getirecek

Haber aldığımıza göre kış mevsiminde İstanbulun et ihtiyacını önlemek ve Erzurumdan şehrimize kesilmiş et getirmek maksadile Ankarada bir teşekkül vücude getirilmiştir. Hükûmetin de dahil olduğu bu teşekkül vasıtasile Erzurumdan şehrimize kesilmiş olarak 200,000 koyun getirilecektir. Hükûmet bu koyunların getirilmesi için lüzumu kadar vagon verecektir. Kesilmiş hayvanlar bu vagonlara buzlanarak yerleştirilecektir. Yalnız tüccar bu suretle gelecek hayvanların mezbaha rüsumunu burada İstanbul Belediyesine ödemek mecburiyetinde olacaktır.

Kesilmiş hayvanlar derhal Belediye-

nin buz depolarile Fındıklı soğukhava depolarına konacak, orada muhafaza altına alınacaktır. Bu suretle fiatlar artmadan şehirde daimî surette et bulunacaktır. Bu hususu görüşmek üzere dün Ankarada Ticaret Bakanlığında bir toplantı yapıldığı haber verilmektedir.

Yurdumuzdaki bazı elçiliklerde beliren endişe

Rus nüfuzu altında bulunan memleketlerin elçilik memurlarına siyasi kanaatleri soruldu

Haber aldığımıza göre, halen Rus nüfuzu altında bulunan memleketlerin yurdumuzdaki elçilik ve konsolosluk memurları arasında derin bir endişe

— Arkası Sa. 4. Sü. 6 da —

Fransada dün yeni kargaşalıklar oldu

Grevciler polise ateş açtılar, durum salâha doğru gidiyor

Marsilyada vaziyet gerginliğini muhafaza ediyor, bir komünist partisi binasının camları kırıldı

Schuman

Paris 4 (B.B.C. nin muhabiri bildiriyor) — Fransada grevcilerle zabıta kuvvetleri arasında yer yer çarpışmalar olmuş, bununla beraber durum daha fazla düzelmiştir.

Başbakan Schuman'ın müzakeresi beş gün süren teklifleri bugün 413 reyle kabul olunmuştur. Yalnız komünistler aleyhte rey vermişlerdir. Bu sayede sabotajla kundakçılık çok ağır cezalara uğramaktadır.

Grevciler polise ateş açtılar

Paris 4 (A.P.) — Silâhlı Kuvvetler Bakanlığı tarafından resmen bildirildiğine göre, şimalî Fransada Valenciennes bölgesindeki grevciler, asayişi temine çalışan askeri kuvvetlere karşı ateş etmişlerdir. Tebliğde, buradaki kömür madeni işçilerile asker ve polis kuvvetleri arasında müteaddid defalar el ve yumruk kavgası olduğu, fakat grevcilerin ateş açmalarına karşı hükûmet kuvvetlerinin mukabelede bulunmadıkları belirtilmektedir.

Komnist parti binasının camları kırıldı

Paris 4 (a.a.) — Meçhul şahıslar bu sabah Pariste Vieux Colombier sokağındaki Komünist Partisi binasının camlarını kırmışlardır.

Marsilyada durum

Marsilya 4 (a.a.) — Marsilyada vaziyet gerginliğini muhafaza etmektedir. Hiç bir kamyon işlememektedir. Mar-

— Arkası Sa. 3. Sü. 3 te —

Verem aşısı

Hükûmetin, tetkikat için Avrupaya yolladığı heyetin başkanı şehrimize döndü, bize gördüklerini anlatıyor

Dr. Nureddin Onur

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından memleketimizde B.C.G. «Bacille Calmette-Guérin» adı verilen verem aşısının tatbik edilmesi için, bundan bir müddet evvel tetkiklerde bulunmak üzere Avrupaya gönderilen heyetin başkanı, İstanbul Hıfzıssıhha Müessesesi müdürü Dr. Nureddin Onur dün şehrimize dönmüştür. B.C.G. aşısını imal eden muhtelif büyük lâboratuarlarda incelemelerde bulunan Dr. Nureddin Onur seyahati etrafında şunları söyledi:

«— Sağlık Bakanlığı, verem aşısına hız vermeği ana programının esas prensiplerinden biri olarak ele almış bulunmaktadır. Bu savaşta, verem aşısından faydalanılmak düşüncesile, B.C.G. verem aşısının çok geniş mikyasta tatbik edildiği Danimarkaya üç mütehassıs hekim göndermeği kararlaştırmış ve bu hususta tetkikler yapmak üzere iki buçuk ay evvel yola çıkmıştık. İlkönce

— Arkası Sa. 4. Sü. 6 da —

Biz Söylemiştik

Çok beklemedik; tam bir sene sonra ektiğimizi bol bol biçiyoruz. Geçen yıl bugünlerde Tekel Idaresinin rakı fiatlarını ucuzlatacağı bahis mevzuu olunca «Cumhuriyet» bunun, cemiyete bir fena oyun oynıyacağını, rakı satışının yani rakı sarfiyatının artacağını yazarak bu sevdadan vazgeçilmesini istedi. O zaman bunu yapan Receb Peker hükûmeti kararında ısrar etti. Tekel Bakanı bu fena tedbirin, ayyaşları mavi ispirto içmekten kurtarmağa matuf olduğunu söyledi. Mavi ispirtoyu içenlerin rakı pahalı diye değil, ancak mavi ispirto alabildikleri için bunu içtiklerini, rakının da hiç bir zaman o fiata indirilemiyeceğine göre tedbirin yerinde olmadığını söyleyenlere kimse kulak asmadı.. ve rakı, ayyaşların sevincleri

— Arkası Sa. 4. Sü. 6 da —

Türk - İngiliz dostluğu

Türkiyeyi ziyaret eden saylavların büyük elçimize verdikleri ziyafette samimî nutuklar söylendi

Londra 4 (a.a.) — Anadolu Ajansının özel muhabiri bildiriyor:

Türkiyeyi ziyaret eden İngiliz parlâmento heyeti tarafından Avam Kamarasında Türkiye Büyük Elçisi şerefine verilen ziyafette, memleketimizi ziyaret

— Arkası Sa. 3. Sü. 2 de —

Şu başıboş şehir..

Foto Salâhaddin Giz

Yeşil sahalardan istifade eden keçilerimiz

SIHHÎ BAHİSLER

Penicillin'in yeni ve müthiş rakibi: BQX

Yazan: Dr. Kemal Saracoğlu

İngiliz İmparatorluğunu kurtaran Churchill'i yetmiş yaşında yakalandığı zatürrieden, Maltada, birdenbire, mucizevî şekilde kurtaran penicillin zafer tacını giyip ilmin tahtına oturduğu zaman ne kadar kasideler yazıldı! Ben bile Cumhuriyet sütunlarında Türk okurlara onu tanıttığım zaman hürmet ve tazimde kusur etmemiştim. Sadece ihtiyatlı olmak için (bakalım ileride de bu zaferin zevkini sürebilecek mi?) diye bir kayıd koymuştum.

Aradan çok geçmeden: Penicillin, küfte keramet olduğunu herkese gösterince, başka küflerde de keramet olabileceği düşünüldü ve bir takım ilâçlar peyda oldu: Gramicidin, streptotricin ve nihayet meşhur Streptomycin!. Ötekiler tutunamadı ama, veremliler ve hele verem mikrobunun yaptığı menenjit hastaları Streptomycin'den fayda görünce, onda efsanevî bir kudret olduğuna inanılarak ona sarıldık. Şimdilik tahttan inmiş bir ex-roi vaziyetinde olan penicillin'e nisbetle o tahtında oturuyor. Maamafih penicillin de henüz turfa olmadı. Hâlâ çok işimize yarıyor ve kullanıyoruz.

Tam bu sırada (penicillin'den çok mükemmel) diye bir ilâç ortaya çıktı. Adı da şifre gibi bir şey: BQX.

Bu yeni kahramanın meddahları bağırıyorlar: Tifüsü iki günde geçiriyor. En kötü gripi on iki saatte iyi ediyor. En ağır kan zehirlenmelerini dört saatte hale yola koyuyor!. Penicillin'in haklayamadığı ve her sene yüz binlerce yavruyu buruşturup toprağa atan çocuk ishallerini iki saatte iyi ediyor! Asıl işin lâtif tarafı da sudan ucuz!

İşte bu yetmiş iki derde deva olduğu ileri sürülen iksirin adı BQX tir.

Almanlar sulfamidleri, İngilizler penicillin, Amerikalılar streptomycin'i keşfetsinler de Fransızlar gibi medeniyetin eski kurucuları olan bir millet neye yeni bir şey keşfetmesin? İşte bu BQX'in kâşifi de bir Fransızdır: Dr. Paul Frixon.

Bu ilâç, son zamanlara kadar, gizli bir harb silâhı gibi saklanmış ve şimdi ortaya atılmıştır. İlâcın hikâyesi, meraklı bir roman mevzuu olabilir. Biz bunu hulâsa etmeye çalışacağız.

Bu ilâç bir bira fabrikasında doğdu. Esasen son zamanlarda ilâçlar küflü, paslı şeylerden çıktığı gibi bu da bira küspelerinden doğdu ve ilkönce domuzlarda tecrübe edildi.

Onu bulan âlim, ilk defa insanda kullanmak istediği zaman kendi nefsinde tecrübe etmek kahramanlığını gösterdi ve bu da az kalsın hayatına mal oluyordu. İşgal altındaki Pariste, bu hâdiseyi duyan gestapo da derhal sahneye çıktı.

Son zamanlarda ilim alanında Benzo chimo thérapie diye bir tedavi usulü ortaya kondu. Bulaşıcı hastalıkları yok etmek için.. Kimyadaki ismi çok uzun. Hekimler ona Benzo-Qirino-Xonal diyorlar ve bunu da kısaltarak ilk harflerini alıp BQX adını veriyorlar.

İlâcın kâşifi olan D. Frixon, bir bira fabrikasında sentetik bir madde bulmaya çalışıyor. Maksadı da şu: Birayı bozulmaktan korumak için çok defa zararlı antiseptikler kullanılıyor. Bunun yerine zararsız bir madde bulmak lâzım.

Bu bira fabrikasının yanında bir domuz sürüsü var. Bunlar bira küspesile besleniyorlar. Günün birinde hayvanlarda bir hastalık çıkıyor. Nasılsa doktorun hatırına geliyor. (Bu hayvanlara şu ilâcımı şırınga etsem!) diyor ama, hayattaki hayvana bir antiseptik şırıngası pek de kabul edilecek bir şey değil. Lâkin hayvanlar da bir taraftan kırılıyor. Nihayet Dr. Frixon ilâcını hayvanlara şırınga ediyor ve netice karşısında hayretten donuyor: Hiç bir hayvan ölmüyor! Bilâkis hepsi de süratle iyileşerek bir kaç gün içinde şifaya kavuşuyorlar. Bu neticeden cesareti artan doktor lâboratuarındaki faaliyetini hızlandırıyor ve neticede BQX'i keşfediyor. Fakat bu sırada harb başlıyor ve nihayet 1940 ta Fransa sukut ediyor. Doktor sığırlar üzerinde tecrübeye başlıyor. Fransada, Malta humması yüzünden her sene sığırların yüzde yirmisi kaybolur. Doktor, pazarda rasladığı hasta hayvanları satın alıyor, ilâcını şırınga ediyor ve bir kaç saat sonra hayvanın turp gibi olduğunu görüyor ve gösteriyor. Hasta hayvanı başından atmak için çare arayan köylü, bu sefer: (Aman hayvanımı geri ver) diye yalvarıyor. Dr. Frixon, o yüksek fanilerden biridir ve hayvanı ölümden kurtarma bedeli olarak bir şey almıyor. Aldığı fiata hayvanları sahiblerine iade ediyor. Onu para değil, ilim aşkı, faydalı olmak zevki sarmıştır. Bu büyük adam, keşfini insanlarda tecrübe etmek istiyor. Fakat... Ya ilâç şifa verecek yerde öldürürse.. O halde bu ilâcı tecrübe edebileceği bir tek insan vardır: Kendisi!.

Bu sırada Fransa kapaklanalı dört ay olmuştur. 1940 tayız. Naziler kendi keşfinin kokusunu almışlardır.

Doktor kararını veriyor ve kendine yüksek miktarda mikrob şırınga ediyor. Akşam üstü doktor ağır surette hastalanıp yatağa düşüyor. Geceyarısı, tahammülfersa ağrılarla uyanıyor. Nabız zayıf ve intizamsız. Vücudünün her tarafında bir felc başlıyor. Doktor ölmeden evvel ilâcını kullanmak istiyor. Yatağından kalkıp pencereye doğru giderken odanın orta yerine düşüyor. Gürültüden karısı ve çocukları uyanıyorlar. Hemen yakın arkadaşı olan iki doktoru çağırtıyor. Onlar geldikleri zaman mecalsiz bir halde olan doktor, kendisine iki BQX şırıngası yaptırıyor. Bir kaç saat sonra uyanıyor. Felcler geçmiş, fakat kendisi çok mecalsiz. Yatakta istirahate karar veriyor. Bu sırada kapı şiddetle çalınıyor. Açıyorlar: İki SS. subayı içeri giriyor.

Doktoru lâf ettirmeden kalkıp giyinmeye ve gestapo karargâhına gitmeye zorluyorlar. Kendisi orada kaldığı müddetçe evini tartak turtak ediyorlar. Ne varsa alıp götürüyorlar. Fakat mesaisine aid yazılı bir şey bulamıyorlar. Evine döndükten bir kaç ay sonra nazi idaresinin mühim şahsiyetlerinden biri olan Heinz Bellers kendini ziyaret ediyor ve diyor ki:

«Öğrendiğimize göre, siz, salgın hastalıklara ve bilhassa tifüse karşı çok müessir bir ilâç keşfetmişsiniz. Şark cephesinde tifüs var. Sizi oraya mücadele yapmak üzere göndereceğiz.»

Günün birinde Mussolini şahsan telefon ediyor: «Ne olursun? Şu keşfettiğin ilâcın esrarını bize ver!)

Frixon bunları reddediyor ve tahmini hilâfına zulüm ve tazyik de görmüyor. Yalnız garib şey! Alman âlimleri ve SS. mensubları kendisile ahpablık teminine çok rağbet ediyorlar.

Bir gece, başka bir Fransız hekimi, ağır bir kan ufuneti ile hastalanan bir genc kadının konsültasyonu için kendisini davet ediyor. Müdavi hekim, hastanın ümidsiz olduğunu ve lûtfederse kendi ilâcını kullanmaktan başka ümidleri kalmadığını da söylüyor. Garib hisler içinde Frixon ilâcını hastaya tatbik ediyor. O ağır hasta, bir mucize kabilinden bir kaç gün sonra ayağa kalkıyor.

O zamandanberi Dr. Frixon ilâcını on bin hayvana tatbik ediyor ve hepsini de kurtarıyor.

Şimdi bir çok Fransız hekimleri bunu kullanıyorlar ve hepsi de memnun oldukları gibi ilâcın zehirli olması ihtimali de yok.

Adi bir hastalık için bir iki hap kâfi. Fakat kazara hasta bir şişe ilâcı yutsa bir zararı olmuyor. Yaraları derhal iyi ediyor. Bir gün bir hasta yanlışlıkla öksürük şurubu diye bu ilâcı alıyor. Bir kaç gün sonra on senelik ciğer hastalığından bir şey kalmıyor. Kendisi ortada yokken, oraya giren bir hasta, ilâcı konyak zannile yutuyor. Şiddetli enfloenzası derhal geçiyor. Koca bir hastalığı dört liraya iyi ettiğine göre de şu zamanda sudan ucuz!. İlâç, henüz resmî Fransız makamlarınca tescil edilmiş değildir.

Heyecanlı bir roman veya bir film senaryosu olabilecek olan bu ilâç nedir? BQX denilen ilâcı görmediğimiz gibi dünyanın büyük otoriteleri de bu konu üzerinde henüz düşündüklerini söylememişlerdir. Yalnız şu kadar söyliyelim ki kimyevî ilâçlarla tedavi, tıbbın çok eski bir vasıtası idi. İlk insanlardan itibaren nebatlardan ve hayvanlardan elde edilen maddelerle tedaviye devam edilmiştir. Hattâ halk ilâçları da böyledir.

Yalnız, mikrobun keşfi, bir aralık bulaşıcı hastalıkların yalnız ve yalnız serom ve aşılarla tedavi edilebileceği, öteki ilâçların ikinci plânda kalması lâzım geldiği cereyanını uyandırdı. Ve bir aralık aşı ve serom rakibsiz kaldı. Bugün dahi aşı ve seromla tedaviden müstağni kalmış değiliz. Fakat sulfamidlerin penicillin ve streptomycin gibi maddelerin keşfi son çeyrek asır içinde yeni bir ufuk açtı. Mümkündür ki bu hekimin bulduğu ilâc da bunlardan biri olsun.

Dr. Frixon şimdi modern bir lâboratuvar kurmuş, Onun içinde hummalı bir şekilde çalışarak aynı maddenin yeni yeni şekillerile verem ve frengi gibi hastalıkları yok edebileceğine kanidir. Bizim ve bütün insanlığın tek temennisi muvaffak olmasıdır. Ve olması da imkânsız değildir. Ancak her yeni ilâc çıktığı zaman onun mucizeler yarattığına inanılır. Aradan biraz zaman geçip de davul sesleri susunca onun hakiki değeri meydana çıkar. Şimdi birdenbire parlayan bu yeni maddenin de piyasaya çıkıp dünya hekimleri tarafından kullanılmadıkça hakikî değerinin ne olduğu veya olacağı kestirilemez.

Bir adam, cankurtaran otomobili tarafından çiğnendi

Sular İdaresinde çalışan Bekir Pala isminde bir amele, Beyoğlunda Aynalıçeşme caddesinde boru tamir ederken, şoför Lütfi İnanın idaresindeki 609 plâka sayılı cankurtaran otomobilinin sadmesine maruz kalmış ve muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmıştır. Yaralı hastaneye kaldırılırken yolda ölmüştür.

AMBER

3üncü cildi çıktı!

İLK CİLDİ BİRKAÇ GÜNDE KAPIŞILAN, İKİNCİ CİLDİ TÜKENMEK ÜZERE OLAN Amber'İN SON CİLDİ DÖRT RENKLİ NEFİS BİR KAPAK İÇİNDE ÇIKTI. Amber ÜÇÜNCÜ CİLDİ İLE. BÜTÜN HEYECANLARI BİRARAYA TOPLAYAN EŞSİZ BİR ŞAHESER OLDUĞUNU İSPAT EDİYOR !..

ARİF BOLAT KİTABEVİ

Şehir haberleri

Tifüs vak'aları artmıya başladı

Bütün mekteblerde talebeye mecburî tifüs ve tifo aşıları yapılacak

Son aylarda şehrimizde iki veya üç vaka halinde tesadüf edilen tifüs, son 15 gün zarfında birdenbire çoğalmıştır. Sağlık müdürlüğünün Bakanlığa gönderdiği rapora göre son 15 gün zarfında Eminönünde 2, Fatihte 1, Beşiktaşta 1, Usküdarda 2, Beykozda 1, Kartalda 1 olmak üzere 9 tifüs vakası görülmüştür.

Sağlık müdürlüğü, kolera hastalığının memlekete sirayet imkânları azaldığı için, halihazırda faaliyette bulunan 19 sağlık ekipinden, bir kısmını tifüsle mücadele işinde kullanmağa karar vermiştir.

Hastalığın sirayetine mâni olmak için, şimdilik bütün okullar tifüs ve tifo aşısına tâbi tutulacaklardır.

Sağlık müdürlüğü, esnafın da tifo ve tifüse karşı aşılanması için hazırlıklara başlamıştır.

Lûtfi Kırdarın İstanbulda onuncu yıldönümü

Bugün Vali ve Belediye Raisi Lûtfi Kırdarın İstanbula tayininin onuncu yılına musadiftir. Bu münasebetle Vilâyette gazeteciler toplantısı yapılacak, Vali bu hizmet müddeti zarfında yaptıklarını ve yapmak istediklerini anlatacaktır. Bu vesile ile Belediye neşriyat bürosu bir broşür neşretmiştir.

Anglo-Türk Arkeolojik Araştırma Enstitüsü kuruldu

Uzun zamandanberi kurulması düşünülen Anglo-Türk Arkeolojik Araştırma Enstitüsü, merkezi Ankarada olmak üzere kurulmuş ve enstitü direktörlüğüne tanınmış İngiliz arkeologlarından John Gastarang tayin olunmuştur. Enstitü yakında faaliyete geçecektir.

Şehirde yalnız otobüs işletileceği asılsız

Son günlerde bazı gazetelerde, tramvayların kaldırılarak, yalnız otobüs işletileceğine, bu sebeble Tramvay İdaresinin yeniden 50 otobüs daha siparişine karar verdiğine dair neşriyat göze çarpmaktadır. Keyfiyeti umum müdür İbrahim Kemal Bayboraya sorduk. Şu cevabı verdi:

«— Ben de okuyorum. Başka bir makam karar verdiyse bilmem; bizce bu hususta verilmiş bir karar yoktur. Birçok siparişlerimizin parasını ödemek mecburiyetindeyiz. Durum böyle iken yeniden elli otobüs daha siparişi mevzuubahis değildir. Bir takım tasavvurlarımız varsa da bunların tahakkuk ettirilmesi birkaç seneye mütevakkıftır.»

İstanbul arabacılarile Belediye arasında anlaşmazlık

İstanbul arabacıları, her iskelede bulunan ve Belediye tarafından gene arabacılar arasından seçilerek tayin edilmiş olan idare âmirliklerinin nizamnameye göre Arabacılar Cemiyeti tarafından tayinini istemektedirler. Halbuki Belediye İktisad Müdürlüğü bu tayin hakkının kendisine aid olduğunu ve otuz senedenberi bu suretle hareket edildiğini beyan etmektedir. Nizamname idare âmirlerine oldukça fazla menfaatler temin etmektedir. Bu hakkın kendilerine verilmesi hususunu müdafaa için Arabacılar Cemiyeti Başkanı Ankaraya gitmiştir.

Şimdiye kadar 81 sarhoş mahkûm oldu

Sıkıyönetim Komutanlığının 1/11/1947 tarihinde aldığı kararlardan bugüne kadar şehrin muhtelif semtlerinde yakalanan 81 sarhoş hakkında sıkıyönetim mahkemelerince bir aydan üç aya kadar hapis cezası verilmiştir. Diğer sanıkların muhakemelerine devam edilmektedir.

Yeniden yakalananlar

Zabıta tarama ekipleri faaliyetlerine devam etmektedirler. Son 24 saat zarfında 10 sarhoş tutulmuş ve dört kişide de bıçak bulunmuştur. Ayrıca Beyoğlunda bir kahvehanede de beş genc barbut oynarken yakalanmışlardır.

Şüpheli bavuldan çıkan kaçak eşya

Bakır şilepinin ahçı yamaklarından Rıza oğlu Mehmed evvelki gün Karaköydeki emanetçilerden birinden büyükçe bir bavul alırken şüpheli görülerek muhafaza istihbarat memurları tarafından yakalanmıştır. Bavulun muayenesinde inci taklidi kolyeler, ayakkabılar, çantalar, kıymetli bilezikler, ruj, pudriyer, iğne, naylon çorab, sigara tabakası, lâstik ayakkabı, ipekli kumaş, kadın lâstik çizmesi, tilki manto yakaları, bir kavanoz ilâc ve buna benzer bir takım eşya bulunmuştur. Yapılan tahkikatta bavulun gemi ahçısı Akif Gergintele aid olduğu ve Bakır şilepinin Amerikadan dönüşünde çıkaramayıp, Karadeniz seferini müteakıb dışarıya çıkardığı anlaşılmıştır. Suçlular hakkında kanunî takibata girişilmiştir.

Diyarbakır Valisinin bir mektubu

Diyarbakır Valisi Ali Rıza Ünaldan aldığımız bir mektubda, 24 kasım tarihli sayımızda çıkan «Varto mektubu ve akisleri» başlıklı yazıya cevab verilmektedir. Bu izaha göre vilâyet, Demokrat Partinin bir miting yapılması hakkındaki talebini kabul etmiş, fakat «İçtimaatı Umumiye Kanununun 7 nci maddesine tevfikan Belediye meydanı dar» olduğu için toplantının bu meydandan 3-4 yüz metre mesafedeki başka bir meydanda yapılmasını bildirmiş, parti başkanı da bu teklifi kabul etmiştir. Ancak, şiddetli yağmurlar dolayısile, gösterilen saha çamur olduğu ileri sürülerek toplantıdan vazgeçilmiştir. Vali bu itibarla yapılan şikâyetlerin yersiz olduğunu bildirmektedir.

KÜÇÜK HABERLER

★ BALTALİMANINDA, arkadaşı Abdullahın çifte ile karnından ağır surette yaraladığı Cideli Mehmed, tedavi edilmekte olduğu Baltalimanı Hastanesinde dün ölmüştür. Abdullah, yakalanarak adliyeye verilmiştir.

★ TÜRKLÜĞÜ takkir suçundan Birinci Ağırceza Mahkemesinde yargılanmakta olan İsmaille Hüseynin muhakemeleri dün sona ermiş ve sanıklar, birer sene yirmişer gün hapse mahkûm olmuşlardır.

★ İTHAL malı pamuk ipliğinin piyasada tükenmiş olması üzerine müşkül mevkide kalan mensucat sanayicileri nihayet sterlin mukabili İtalyadan pamuk ipliği temin edebilmişler ve sipariş vermişlerdir. Şimdiye kadar yapılan siparişlerin yekûnu 100 tonu bulmaktadır.

★ MİLLÎ Eğitim Müdürlüğü tarafından tertib edilen meslekî konferansların ikincisi 10 aralık çarşamba günü Dr. Fahri Celâl tarafından Eminönü Halkevinde verilecektir. Konferansın mevzuu «Şeytana dair» dir.

★ BULGARİSTANDAN bir firma memleketimize müracaatle takas yolu ile incir, kuru üzüm, fındık, limon, yün, balmumu, tuzlu ve konserve balık, palamut almak, buna mukabil çimento vermek arzusunda olduğunu bildirmiştir.

★ DENİZYOLLARINA aid Samsun şilepi bu sabah limanımıza gelmiş olacaktır. Şilep Finlândiyadan 2600 metre mikâbı maden direği getirmektedir.

★ EVVELKİ gün İstanbul vapuru ile şehrimize gelen Paris Konservatuarı talebelerinden küçük sanatkâr Aylâ Erduranla Paris Konservatuarı keman profesörü Rene Benedetti dün akşamki trenle konser vermek üzere Ankaraya hareket etmişlerdir.

Bir sanatkârın ölümü vesilesile

Kaybettiğimiz ses

Yazan: İsmail Habib Sevük

Geçen akşam radyoda Mesud Cemil Tel, «Yurddan sesler» saatinde, söze beklenmedik acı bir haberle başladı. Erzurumlu Faruk Kalelinin vakitsiz ölümünü titrek ve içten gelip içe giden bir sesle anlatırken gözlerim dolu dolu olmuştu. Belli, Mesud Cemilin, o matemle, kalbi derinden yaralanmış. Dudaklarından dökülenler birer kelime değil, birer sızıydı. Olene teessürü samimî ve öleni kavrayışı ihatalı oldu. Böyle olmasa üç beş dakikanın kısalığı içinde rahmetlinin iç hüviyetini o kadar canlandırmağa imkân bulamazdı. Mesud Cemil ki Şarkın mızrabile Garbın yayını aynı hizada kullanan bir tel sanatkârıdır, Erzurumun o mahallî ve mahviyetli sanatkârını bu anlatışından biz de şunu anladık: Meğer sanat en derin sırrını gene sanatkâra söylermiş.

O akşam radyodaki artistler de hep Faruk Kalelinin en sevdiği türküleri söylerlerken gözlerim gene dolu doluydu. En son rahmetlinin plâğa alınmış bir koşmasını kendi ağzından dinliyeceğimiz haber verildiği zaman büsbütün boşanacağımı sandığım halde kendi kendine dolan gözlerim gene kendiliğinden kuruyuverdi. Anlaşılan, ölenin bir daha duyulmıyacak sandığım sesini duyunca, bir anlık vehim içinde, ölümü unutuvermiş olacağım. Bir anlık vehim, demek ölüm ondan bir nefes gibi çıkmamış, mademki sesini duyuyoruz, ölen ölmemiş gibi.

Kimdi bu Faruk Kaleli? Erzurumun kendini kendi yaratan çocuğu. Bulunduğu diyarı köşe bucak, köy köy dolaşarak, halk hançeresini notaya ala ala, Şarkın «ses folkloru» nu sadakatle toplayıp, onları canlı canlı, içli içli okuyan sanatkâr, ve topladığı seslere bazı bazı kendinden ses katan bestekâr. Hafızdı, öğretmendi, halkçıydı ve hasbiydi. O kadar hasbiydi ki her okuduğu mecliste dinliyenlerini büyülediği halde sanatını bir an maddî bir gelir vasıtası olarak düşünmedi. Sanat, onun kutsiyetiydi.

Mesud Cemilin radyodaki titrek hitabesinde işaret ettiği gibi, okumağa başlamadan önce gözlerini yarı kapar ve elindeki tesbihi çekerdi. Bu, onun huşua hazırlanışıdır. Okumağa başlamadan evvel kendini madde âleminden kurtarıp sesinin manevî âlemine girerdi. Sesi güzel mi, değil mi? pek anlıyamazdık. Yalnız bilirdik ki o ses kulaklara değil; ruhlara akıyor.

Böyle ses sanatkârları çok kere nazlı olurlar. Halbuki Faruk Kalelide hiç öyle naz etmek ve niyaz ettirmek yoktu. Ankarada bulunduğum seneler, «Çarşamba gecesi» dediğimiz samimî beş altı arkadaş toplantısında, Erzurumlu Nusret Evcanın veya Cevad Dursunoğlunun evinde, Erzurum usulü çay içmek üzere, bulunştuğumuz zaman, senede bir iki defa Erzurumdan Ankaraya gelen Faruk Kaleliyi ne kadar defa dinledik. Onun için iyi bilirim, ondan ses istemek bir sebilden su istemek kadar tabiiydi ve su gibi azizdi onun sesi.

Faruk Kalelinin sesindeki tesir yalnız kendinden mi geliyordu? Bu sefer radyodaki ölüm ihtifali türkülerini dinlerken daha iyi sezdim ki onun sesi yalnız kendinin değilmiş. O seste Şarkın bütün iç sızısı da sesleniyor. Sesinin nabzında kendi diyarının nabzı akan adam. Ferdin sesine kütleyi sindirmenin kerameti bu. İşte radyonun ilk söylediği «Yayla Türküsü». O diyarda «maya makamı» le söylenen türkü:

Yaz gelende çıkam yayla başına
Kurban olam toprağına taşına
Zalim felek ağu kattı aşıma
Ağam, nerden aşar yolu yaylanın?

«Ağam, ağam» diye sevdiği erkeğinin arkasından yaylânın yolunu arayan genc kadın. Faruk Kaleli, o kadını, o yaylâları, o yolları biliyor. Söylerken yalnız mısraları terennüm eden değil; aşinalarile konuşandır. Gözleri yarı yumulu; belli, okuyanın odadaki bizleri gördüğü yok, onun gördüğü şırıltılı yaylâları ve yaylânın yollarını arayarak şuraya buraya koşan kadınlarile ihtişamlı bir tabloydu.

Radyonun ondan sonra okuduğu «Yemen türküsü» de öyle. Bu türkünün ilk üç mısraı çocukluğumuzda içimize o kadar sindire sindire dinlediğimiz «Ey Gaziler» den alınmadır. Fakat Erzurum halkı temel gibi kullandığı o üç mısraın üstüne nakaratlı üç kıta ile dört katlı bir yapı kurdu. Temel bütün Türk halkınındı. Uç katlı yapı Erzurumundur. «Ey gaziler, yol göründü, yine garib serime» diye askerliğin ezelî hicranını söyleyen temel türkü Erzurumun eklediği kıtalarla umumî mahiyetinden çıkıp bir taze gelinin macerası etrafında mahallî bir hüviyet aldı:

Ağamı gönderdim Yemen eline
Çifte tabancalar taktım beline
Ayrılık olur mu yeni geline?
Dön gel ağam dön, dayanamirem
Uyku gaflet bastı uyanamirem

Ah, zavallı gelin, keşki hiç uyanmasan. Evet inanmak istemeyip avunmak istiyerek:

Ağamın öldüğüne inanamirem

Diyorsun amma, ne yapalım hakikat acıdır, bil ki ağan dönmiyecek. Tıpkı «Ey Gaziler» in söylediği gibi: «Yemene gideni döner mi sandın?»

Faruk Kaleli, dikkat ederdim, bu türküyü söylerken gözlerini, diğerlerinde olduğu gibi öyle yarım tarzda değil, büsbütün kapardı. Neden? Hakikati nasıl gözlerimiz açıkken görürsek hayali daha iyi görmek için de gözlerimizi kapamağa muhtacız. Rahmetli bu türküyü okurken söylediği ne bir güfte, ne bir besteydi; o, kapanmış gözlerinin hayal aydınlığında bütün bir Yemeni, Yemene gidip dönmiyenleri, dönmiyenlerin hicranına karşı «dayanamirem» diye çırpınanları görüyordu.

Fakat Faruk Kaleliyi hep böyle halk ruhunun derinliğindeki sızıyı dinleyip duran bir melâl sanatkârı sanmamalı. Türk halkı sadece inilti olmadığı gibi onu terennüm eden adam da öyle olamazdı. Meselâ «yanık havası» denen makamla söylediği «Kara gözler» türküsü. Meğer makamın ismindeki melâl bir fanteziymiş: «Dolu gözler - Dağ başını dolu gözler» cinasının üstünde oynak bir şakıyışla dururken:

Bende de can koymadı sendeki kara gözler

Mısraında Kalelinin sesi şakrak bir fıskiye halinde yükselirdi. Kitabların «Pasin» diye yazıp yerli halkın «Pasen» le «Pasın» arası bir eda vererek telâffuz ettiği ve bizzat kendi bestelerinden olan «mani» yi okurken mısraları, sevgilinin yürüyüşündeki bel kıvraklığını andıran bir şuhlukla, dalga dalga fıkırdatmayı gayet iyi bilirdi:

Bir ay doğar Pasından
Pasının ortasından
Öyle bir yâr sevmişem
Katmer gülün hasından

Sonra Faruk Kaleliyi hep heceli türkülerde kalmış da sanmamalı. Onun diyarında aruz köylü halk şairine inecek kadar derinleşmiştir. Işte Erzurum köylerinden Tivnikli Kâminin şiirini «tatyan makamı» denen uzun edalı, vakur tempolu, ağır akışlı bestesile okurken:

Siga beyaz kolların altın bulakdan
Kâmiyâ

«Maktaı» na geldiği zaman o köylü şairin peltek edalı aruzlu simasını masum masum görür gibi olurduk.

Hele Erzurumlu meşhuru âlem İbrahim Hakkının «musammat» tarzındaki «Su manzumesi». Tarzı icabı hem beyit beyit bir divan gazeli gibi, hem de her beyit dörde bölünerek halk şiirinin «dörtleme» si gibi yazılabilen bu dar kafiyeli tasavvufî manzumenin, müellife nisbetle, «İbrahimiye makamı» le okunduğunu rahmetliden öğrenmiştim:

Sû vâdi-i hayrette
Her seng ile cenk eyler

Diye başlıyan bu tasavvufî manzumede, hep aşağılara meylederek akan mahviyetli suyun, «büyük hakikat ummanı» na kavuşmak için, hem hoş terennümler yapıp, hem kaplanlar gibi sıçrayışlar gösteren tezadlarında, Faruk Kalelinin sesi de süzülüşlerle şahlanışları birleştirirdi:

Sû alçağa meyl eyler
Hoş savt ile hoş söyler
Reftârına bak neyler
Âheng-i pelenk eyler

Su, Türk halkının «su gibi aziz ol» diye kutsiyet titreyişile sevdiği su, İbrahim Hakkının geniş çaplı kafasında meğer hem Anadoludaki terennümü, hem frenkteki raksı bilen bambaşka bir şuur haletiymiş:

Sû havza kudüm eyler
Şevk ile hücûm eyler
Hem nagme-i Rum eyler
Hem raks-ı Frenk eyler

Faruk Kaleli suyun doğu Anadoludaki gamlı nağmesile frenk batısındaki kıkırdak cümbüşünü terennüm ederken nağmeye öyle yaylı bir baygınlık ve rakslı mısraa öyle taşkın bir oynaklık verirdi ki... İlâhi Faruk Kaleli, ecelin bir kanad darbesile hiç beklenmedik bir anda gidiverdin öyle mi? Sen ki nurlu bir adamdın, ebediyetin rahmetinde nur ol.

İsmail Habib SEVÜK

HEM NALINA MIHINA

Kızıl goygoycular!

Benim çocukluğumda, İstanbulda, muharrem ayının ilk on gününde, bütün müslüman evlerinde aşure pişirilirdi ve o günlerde, bir sürü kör veya açıkgöz dilenci, sekiz on kişilik gruplar halinde, kapı kapı dolaşarak aşure pişirmeğe yarayan erzakı toplarlar ve sırtlarındaki torbalara doldururlardı.

Bu acayib dilenme sırasında içlerinden güzelce ve yanık sesli olanlar, ilâhi gibi, maval gibi bir şeyler okur, ötekiler de, arada bir hep bir ağızdan:

Hey goygoy canım!

sözünü nakarat halinde tekrarlarlardı.

Dilenciler korosunun tekrarlayıp durduğu bu «goygoy» sözü, galiba, «koy, koy!» demekti. Çünkü bir yandan «goygoy!» diye bağrışırlarken diğer yandan da torbalarını evin kapısından yalnız kolunu uzatarak kendilerine buğday, fasulya, nohud, bakla, şeker gibi aşure malzemesi veren kadınlara uzatırlardı.

Halkın «goygoycular» adını verdiği bu dilencilerden bir grup bir gün bizim evin önünde dövüşmüşlerdi. Açıkgözlü dilenciler, bizim ahçıbaşının verdiği erzakı, körlerden gizlice kendi torbalarına dolduruyorlardı. Gruptaki üç tane kör, kendilerine oyun edildiğini, körlere mahsus hassaslık ve ferasetle farkettiler ve açıkgöz arkadaşlarına sille tokat saldırdılar. Bu kör dövüşünü sokaktan geçen halkın yardımile bizim ahçı zor yatıştırdı.

Şimdi çocukluğuma aid bu hatıradan sonra mevzuumuza gelelim. Ben Bolşevikleri, bu goygoyculara benzetirim. Benzetişim iki cephelidir:

1 — Bolşevikler de, tıpkı aç gözlü ve açıkgöz goygoycu dilenciler gibi, her müttefiklerarası ve her milletlerarası toplantıda, barış konferanslarında mütemadiyen yardım diye, tazminat diye, tavizat diye bir şeyler dilenir dururlar. Onlar yıllardanberi durmadan para isterler, mal isterler, fabrika isterler, silâh isterler, teçhizat isterler, harb gemisi isterler, ticaret gemisi isterler, uçak isterler, tank isterler, yiyecek isterler, giyecek isterler, benzin isterler, isterler oğlu isterler.

1939 ağustosunda, en meşhur bir nazinin iki nokta bıyıklı ağzile en meşhur bolşeviğin pos bıyıklı ağzı, İkinci Dünya Harbini ilân eden vesika üstünde birer damga gibi birleştikleri günden beri bolşevikler, önce naziler, faşistler ve Japonlarla beraber goygoyculuğa başladılar. Arkasından da, bizim kapının önündeki goygoycular gibi birbirlerile dövüşmeğe başladıktan sonra Müttefiklerden durmadan herşeyi istediler. Bu aldıkları malzeme ile eski dostlarının yenilmesine iştirak ettikten sonra, hâlâ hem müttefiklerinin, hem eski düşmanlarının karşısında,

Hey goygoy canım!

Diye bağrışıp duruyorlar. Topladıkları malzemeyle pişirecekleri aşurenin kanlı olacağına da şüphe yoktur. Fakat kan içenler, kan kusarlar.

2 — Bolşevik diplomatları da mükemmel goygoyculardır. Çünkü içlerinden biri bir maval okur, ötekiler de bir koro halinde, bu mavali tekrarlar dururlar. Yıllardanberi «Türkiyenin harbde Almanyaya yardım ettiği» iddiası da işte böyle kabak tadı veren mavallerden biridir. Tabirimi mazur görünüz, artık kimse bu mavali ve bu martavalı yutmuyor. Fakat onlar, kör ve açıkgöz goygoycular gibi boyuna tekrarlayıp duruyorlar. Nazi, faşist ve bolşevik Molotov Yoldaş da, evvelki gün bir daha aynı mavali okumuş; fakat General Marshall sert bir sesle «kafa şişirme!» demiş!

Her sabah yüzlerini kasab süngerile silenler, yarın başka bir kapıda daha bizim eski goygoycular gibi, aynı mavali okuyacaklardır. Bundan sonra olacakları cevab «başka kapıya!» tır.

Payidar Dobra ruhuna Mevlid

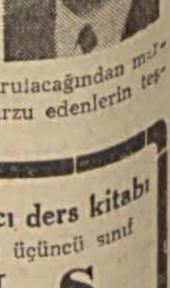

26/10/1947 kurban bayramının ikinci günü Atina tayyare kazasında 22 yaşında kaybettiğimiz Payidar Dobranın vefatının kırkıncı günü münasebetile yarınki cumartesi günü öğle namazından sonra Lâleli camiinde aziz ruhuna Mevlid okutturulacağından merhumu sevenlerin ve arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

Her Müslümanın Mukaddes Kitabı

TANRI BUYRUĞU

(Kur'anı Kerimin Tercüme ve Tefsiri)

Üstad Ömer Rıza Doğrulun en yüksek eseridir. İslâm âleminde bugüne kadar bu derece açık ve taassubdan uzak yazılmış bir tercüme ve tefsir yoktur. İçerisinde ayrıca hakikî Hafız Osman yazısı ile yani Arab harflerile bir Kur'anı Kerim de vardır. Her âyet numaralarla gösterildiğinden istediğiniz âyetin mânasını bu numaralarla kolayca bulursunuz. 1208 büyük sahife, nefis cildli 15; çift cild üzerine 17.5 liradır. Taşradan peşin para yollıyanlardan posta ücreti alınmaz. Ödemelilerden alınır.

AHMET HALİT KİTABEVİ

EV KADIN

37 numaralı Aralık sayısı bugün çıktı

En güzel örnekler, harikulâde modeller, moda haberleri, doktor ve Gönül Abla yazıları - Ek pafta

Bütün Türk kadınlarının ve kızlarının iftiharı olan EV-KADIN'ı bütün ailelere tavsiye ederiz. Tanesi 30 kuruştur.

Çıkaran: ÜLKÜ YAYINLARI MÜESSESESİ; Ankara Caddesi 72

SELÂMET

SELÂMET'in 29 uncu sayısı çıktı

GÜNÜN NEFİS TELİF ESERİ

RIZA KOŞKUN Neşriyatevi

En ucuz Mensucat Fabrikaları Malzemesi
ERGÖN LTD.
Galata, Çınar Han (Tel: 44087)

KONAK OTELİ

Avrupadan yeni getirtmeğe muvaffak olduğu Şantör
ROSANNA SASSO
ile A. D'AMBROSİO
ORKESTRASININ

Bu akşam saat 20 den itibaren yeniden dekore edilen RESTORAN de DANS PAVİYONUNDA fevkalâde repertuarlarile başlıyacaklarını sayın müşterilerine bildirir. Masaların evvelden tutulması rica olunur.

HER PAZAR MATİNE DANSAN — Tel: 44778

SARIYERDE

CANLI BALIK KIŞ BAHÇESİ

Lokanta ve Gazino

HER GÜN saat 13 ten itibaren KLASİK MÜZİK, saat 17 den itibaren DANSLI MATİNE, Konsomasyon 100 kuruş.

Müzikli Öğle ve Akşam Yemekleri

HUSUSÎ
STOK'da

YÜNLÜ Robluk EMPRiME

Avrupa PALTOLUK Kumaşlar

yeni desenler satışa çıkarıldı.

Sultanhamam No. 11 - 13, Tel: 22974

İlkokul yardımcı ders kitabı

Birinci, İkinci ve üçüncü sınıf

KIŞ

Fasikülleri çıktı.

Millî Eğitim Bakanlığı ders kitabları listesinde yer alan bu kitablar çok güzel bir tabı ve hayat bilgisi konularile çıkmıştır. Her kitab 30 kuruştur. Siparişte acele ediniz.

BİR YAYINEVİ

Posta Kutusu 11 - İstanbul

AMERİKAN SUDZİT'i ile

Her cins kumaş ve elbiselerinizi, çamaşır ve bulaşıklarınızı, perde, döşeme ve halılarınızı cam kristal banyo ve buz dolablarınızı...

Mukavemetlerini artırarak, renklerini parlatarak, kokularını izale ederek ve ellerinizi yumuşatarak temizleyiniz

CUMHURİYET

Nüshası 10 kuruştur.

Abone Şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Bir aylık	300 Kr.	400 Kr.
Üç aylık	800 »	1400 »
Altı aylık	1500 »	2900 »
Senelik	2800 »	5400 »

DİKKAT

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade olunmaz. İlânlardan mesuliyet kabul edilmez.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Dörtler, çıkmazdan kurtulamadılar

Moskova konferansı, halledilmesi gerekleşen meseleler üzerinde çıkmaza saplanmak yüzünden, akamete uğramıştı. Londra konferansının ilk işi çıkmaza saplanan davaları, çıkmazdan kurtarmak ve bunlara halledilebilir bir şekil ve mahiyet vermekti. Fakat konferansın ikinci haftasını bitirmesine bir şey kalmadığı halde, bütün meseleler Moskova çıkmazından kurtulamamış bulunuyor.

Hele Molotov'un evvelki günkü teklifi çıkmazdan kurtulmanın hemen hemen imkânsız olduğunu da göstermektedir.

M. Molotov'un teklifi, konferansın iki ay için tatil yapmasını ve bu tatil müddeti zarfında her devletin Almanya ile yapmak istediği sulh muahedesini hazırlamasını gerekleştiriyordu. Daha sonra konferans toplanacak, bu muahedeleri tetkik edecek ve ona göre kararlar verecekti.

M. Bidault ile arkadaşları bu Sovyet teklifini, iki ay kazanmak için sarfedilen bir gayret saymışlar ve bunun üzerine Molotov da teklifini şimdilik geri almıştır.

Sovyetlerin bu teklifi, sırf vakit kazanmak için ileri sürdükleri besbellidir. Çünkü yapacakları muahedede ne istiyeceklerini şimdiden ileri sürmek ve izah etmek için bir mâni bulunmamaktadır. Sovyetler böyle yapacaklarına, işleri iki ay daha geciktirmek peşinde koşuyor ve onun için düşüncelerini ve görüşlerini şimdiden bildirmek istemiyorlar.

Acaba Sovyetlerin iki aylık mühlet istemelerinin sebebi nedir? Bu iki ay içinde taarruza geçirilmiş olan komünist kuvvetlerinin Fransa ve İtalyada bir şeyler çıkarmaları ve Avrupanın durumunu daha fazla değiştirmelerini mi umuyorlar? Yoksa, bu iki ay içinde Macaristanda yapıldığı gibi daha başka yerlerde de el çabukluğu ile bir takım emrî vakiler yapılması mı muhtemel?.

Fakat durum, çok şükür ki Sovyetleri ümidlendirecek mahiyette değildir. Fransada vatanseverliğin başka her endişeye üstün gelmek istidadında olduğu vuzuhla göze çarpıyor. Fransız halkı ve Fransız işçileri, Fransanın hürriyet ve bağımsızlığını korumak ve onu kuklalaştırmamak için vatan endişelerini, her endişeden üstün tuttuklarını apaçık gösteriyor, bu yüzden Schuman hükûmeti Fransayı, kuklalaştırmak için uğraşan elemanlarla uğraşmak ve bunları yenmek imkânını buluyor.

İtalyada da vatanseverliğin ve milliyetçiliğin aynı şekilde her harici tazyika galebe çalacağına muhakkak nazarile bakılabilir.

Diğer taraftan Sovyetlerin Avrupa içinde yeni emri vakiler yapmaları da artık imkânsızdır. Amerika bu hususa dair en kat'î ihtarlarda bulunmuş ve ona göre mukavemet siyasetini sertleştirmiştir.

O halde işleri iki ay daha uzatmakta ve sulh işinin olup olmıyacağını iki ay daha geciktirmekte Sovyetler için de bir fayda yoktur. Eğer maksad, işgal altındaki memleketleri daha uzun işgal altında tutmaksa bunun da artık yeni bir netice vermesini ummak beyhudedir.

İhtimal ki Sovyetler, batı devletlerile münasebetleri bu sırada daha fazla bozmamak ve önümüzdeki iki ay zarfında neler olacağını, âcil yardım plânının nasıl tatbik olunacağını ve ne gibi neticeler vereceğini, Amerikanın yeni yılla girişeceği seçim savaşının hangi yönü tutacağını anlamak istiyor ve ona göre vaziyet almak arzusunda bulunuyorlar.

Fakat görünüşe göre Sovyetlere bu mühlet verilmiyecek ve Londra konferansı anlaşmak veya anlaşmamak için son fırsatı teşkil edecek, sonra her taraf bildiği gibi hareket edecektir. Moskova çıkmazı Londrada ya açılacak, yahud katmerleşecektir. Vaziyet bunu göstériyor ve şimdiki halde işin daha başka bir yol tutamıyacağı anlaşılıyor.

Ömer Rıza DOĞRUL

Amerika ve Akdeniz

Britanova (Yeni Jersey) 4 (a.a.) — Amerikan Deniz Kurmay Başkanlığı Harekât Şubesi Müdür yardımcısı Vis-amiral Fetcheler dün verdiği konferansta şöyle demiştir:

«— Birleşik Amerika, Akdenize çok ehemmiyetle dikkat etmelidir. Çünkü batı medeniyetinin hudutları, Fransa; İtalya, Yunanistan; Türkiye ve Iranda bulunmaktadır.»

Filistinde dün şiddetli çarpışmalar oldu

Bir kasaba harab oldu, sekizi Yahudi, altısı Arab olmak üzere 14 kişi öldü

Londra 4 (B.B.C.) — Filistinde sokağa çıkma yasağı tatbik edildiği halde Arablarla Yahudiler arasında şiddetli çarpışmalar olmuştur. Tel-Aviv'de sekizi Yahudi, altısı Arab olmak üzere 14 kişi ölmüştür. Zabıta, Kudüste Yahudi mahallesine hücum etmek istiyen Arablara karşı silâh kullanmak zorunda kalmıştır.

Kudüsle Tel-Aviv arasındaki Ramle kasabasında Arablarla Yahudiler arasında şiddetli çarpışmalar olmuş ve kasaba harabeye dönmüştür.

İngiliz kabinesi bugünkü toplantısında Filistine karşı takib edeceği siyasetle meşgul olmuş, fakat resmî malûmat verilmemiştir.

Amerikadan gelen haberlere göre, Arab mukavemeti Amerika âyanını düşündürmekte, bilhassa Rusyanın icabında silâhlı müdahalede bulunması ihtimali endişeler uyandırmaktadır.

Bütün Arab memleketlerinde galeyan devam ediyor ve mücadele hazırlıkları inkişaf ediyor.

Diğer taraftan bazı eski İngiliz muharriblerinin de Arab ordusuna gönüllü yazılmak için müracaatlerde bulundukları haber verilmektedir.

Amerikada 250 bin kişilik bir Yahudi ordusu kurulacak

Boston 4 (a.a., United Press) — Filistin için Amerikan siyasî faaliyet komitesinin başkanlarından biri olan haham Baruch Kerf bugün beyanatta bulunarak yeni Yahudi devleti için 250 bin Amerikan gönüllüsünün toplanmasına başlanıldığını bildirmiştir.

Siyasal Bilgiler Okulunun 91 inci yıldönümü

Ankara 4 (Telefonla) — Siyasî Bilgiler okulunun kuruluşunun 91 inci yıldönümü münasebetile okul mezunları tarafından bugün saat 17 de Cebecideki müessese binasında bir toplantı yapılmıştır. Başbakan Hasan Saka, Başbakan yardımcısı ve Devlet Bakanı Faik Ahmed Barutçu, Bakanlar, milletvekilleri, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Salih Omurtak, ikinci Başkan Korgeneral Muzaffer Tuğsavul, Cumhur Başkanlığı Genel kâtibi Cemal Yeşil, Ankarada bulunan okul mezunları, basın mümessilleri ve bütün öğrenciler hazır bulunmuşlardır.

Okul müdürü Yavuz Abadan, verdiği bir nutukta, okul tarihçesini anlatmış ve bugün okul öğretim kadrosunun 23 profesör, beş doçent, 15 yabancı dil öğretmeni ve iki asistanı olmak üzere 45 kişiden ibaret olduğunu ve talebe mevcudunun da 409 u yatılı ve üçü kız olmak üzere 499 bulunduğunu söylemiştir.

Şehrimizde

Siyasal Bilgiler Okulunun 91 inci kuruluş yıldönümü, dün gece Taksim Gazinosunda, eski ve yeni mezunların iştirakile kutlanmıştır. Toplantıda, Mülkiye mezunu tanınmış ilim ve idare adamlarile genç mezunlar yanyana idiler. Çok neşeli geçen yemek esnasında söz alan Mülkiyenin 1300 senesi mezunlarından Mösyö Vegleri ve Profesör Hasan Tahsin Ayni, mekteb hatıralarını anlatmışlar ve gençlere öğüdler vermişlerdir.

Toplantıda bulunan Vali ve Belediye Başkanı Lûtfi Kırdar da söz alarak, bu gecenin, aynı zamanda, kendisinin İstanbul Valiliğine tayin edilişinin 10 uncu yıldönümüne tesadüf ettiğine işaret etmiştir.

Mülkiyeliler toplantısı, neşeli bir hava içinde geç vakte kadar devam etmiştir.

Türk – İngiliz dostluğu

— Baştarafı 1 inci sahifede —

eden saylavlar ayrı ayrı söz alarak, Türkiyede gördükleri dostluk ve yakınlıktan hararetle bahsetmişler ve Türkiyede bulduklarını realist zihniyeti, terakki arzusunu ve ilerleme yolunda müşahede ettikleri büyük gayreti tebarüz ettirmişlerdir. Saylavlar, bilhassa, İngiltereninin, Türkiye gibi bir dost ve müttefikle her zaman iftihar edebileceğini de kaydetmişlerdir.

Ziyafette hazır bulunan eski Türkiye büyük elçilerinden Sir Hugessen ve Sir Percy Loraine de söz alarak, Türkiyeye aid hatıralarından duygulu bir ifade ile bahsetmişlerdir.

Bu demeçlerden sonra söz alan büyük elçimiz, Türkiye hakkında izhar ettikleri samimî duygulardan dolayı saylavlara teşekkür etmiş ve memleketimizin bütün gayretlerinin hakiki bir sulhun tesisi noktasında temerküz ettiğini, Türkiye-İngiltere münasebetlerinin tarih boyunca hiçbir gün bugünkü kadar hakiki menfaatlere istinad etmemiş bulunduğunu ve aynı kurucu gayenin candan hâdimi iki memleketin dostluk ve ittifakının ehemmiyetini tebarüz ettirmiştir.

Tito, Bükreşe gidiyor

Bükreş 4 (a.a.) — Rumen haberler ajansının dün akşam bildirdiğine göre, Mareşal Tito'nun başkanlığında bir Yugoslav heyetinin yakında Bükreşe gelmesi beklenmektedir.

Rusyada bankalara hücum

— Baştarafı 1 inci sahifede —

ce 23 dil üzerinden yayılan bir haber, Rusların, rublenin düşmesinden korkarak, Moskovadaki banka ve mağazalara hücum ettikleri ve Rus parasına mukabil yabancı parası veya hububat, mücevher, kıymetli kitab veya diğer durabilir eşya aldıklarını bildirmiştir.

Rusyadan son günlerde dönenlerin verdikleri malûmata dayanan bu habere göre, ahalinin mağazalara hücumu o dereceyi bulmuştur ki bir çoklarında mallar bitmiş ve kapılarına «tamir dolayısile» veya «bilânço münasebetile» kapalı oldukları yazılarak kepenkleri indirilmiştir. Diğer taraftan, bankalarda bir kimsenin günde 200 rubleden fazla para çekmesine müsaade etmemektedirler.

Gene aynı habere göre, son günlerde Moskovada, hükûmetin halen tedavüldeki parayı çekerek yerine başka bir para çıkaracağına dair bazı rivayetler dolaşmaktadır. Bundan başka, bugünkü tayın usulünün de 15 aralıktan sonra kaldırılacağı ve ondan sonra her şeyin vesikasız, fakat son derece yüksek fiatla satılacağı söylenmektedir.

Bu hususta verilen malûmata göre, Sovyet hükûmeti, halkın elindeki fazla parayı çekmek için, geçen sene eylûlde, vesika ile verilen şeylerin fiatını arttırmıştı.

«Amerikanın Sesi» bu haberi hemen hemen bütün dillerde yaydığı halde rusça neşriyatında vermemiştir.

Rublenin kıymetinin düşürüleceği hakkındaki habere Moskova halkının büyük bir kısmının inandığını kaydeden bu yayımda hâlâ açık bulunan mağaza ve dükkânlarda rafların yarıyarıya boşaldığı ilâve edilmektedir. Gene aynı yayımda bildirildiğine göre, Sovyet hükûmeti yakında maaşlarda da bazı kısıntılar yapmağa karar vermiştir ve bu arada nişan ve madalya sahibi mütekaidlerin aylığından 5-25 ruble indirilecek, nakil vasıtalarında ve kiralarda kendilerine tanınan imtiyazlar kaldırılacaktır.»

Buradaki Sovyet büyük elçiliği mensubları bu habere dair Moskovadan hiç bir malûmat almadıklarını söylemişlerdir.

Fransada dün yeni kargaşalıklar oldu

— Baştarafı 1 inci sahifede —

silyanın giriş ve çıkış yollarına grevciler tarafından konulan barajlar yol nakliyatını güçleştirmektedir. Diğer taraftan rıhtımlarda, bazı gemilerdeki eşyanın tahliyesi, askerlerin kışlalardan dışarı çıkmaları yasak edildiğinden iki gündenberi yapılamamaktadır.

Tehlikeler

Londra 4 (a.a.) — Fransa dahilî kuvvetleri takviye etmek maksadile Almanyadaki Fransız işgal bölgesinde bulunan kuvvetlerin geri çağrılmasile vahim durumu bir kat daha belirmiş bulunan Fransa bütün dünyanın dikkatini üzerine toplamış olduğu bir sırada İtalyada da aynı derecede vahim bir tehlike ortaya çıkmaktadır.

Son 15 gün zarfında İtalyada cereyan eden hâdiseler İtalyan halkının Yunanistanda cereyan etmekte olan dahilî karışıklıklardan 10 misli geniş ölçüde olan karışıklıklarla karşı karşıya bulunduğu kanaatini kuvvetlendirmiştir.

BİR DAKİKA:

Âlem berdevam!

Karikatürist Ramiz Gökçe arkadaşımız «Mizah» mecmuasında neşretmiş olduğu güzel bir karikatüründe diyordu ki:

— Kurultay mı bu?

— Hayır gürültay!!

Fakat üstadın bir hatası var gibi... Cumhuriyet Halk Partisi Kurultayının neticelerine bakarsanız, buna yalnız gürültay değil, kuru gürültay demek lâzım! — D.N.

Kurultay sonu notları

— Başmakaleden devam —

faatleri bakımından idare cihazına tesir etmektedir.

3 — Böylelikle mevcud kanunlarımızın da dışına çıkıldığı, türkçesi yurdumuzda vatandaş haklarının tecavüze uğradığı sık sık görülmektedir,

12 temmuz beyannamesi de şikâyetleri teyid eder mahiyettedir. Cumhur Başkanı İsmet İnönü bu hale bir çare bulmak emeliledir ki, parti başkanlığını bırakmak ve cumhur başkanlığı vazifesinde tamamile tarafsız bir rol oynıyarak vaziyeti normalleştirmeğe, yani kanunun kesin hâkimiyetini tesise çalışmak istemişti. İçinde bulunduğumuz şartlar altında, 12 temmuz beyannamesi, bir devlet reisi tarafından tutulabilecek en doğru yoldu.

★

Fakat parti kurultayına hâkim olan mahud zihniyet bu güzel niyetin gelişmesine engel teşkil etmiş, bir takım yeni tabirler altında eski vaziyetin devamını mümkün kılmıştır. Böylelikle Pekercilerle (idare-i maslahat) çılar arasındaki çatışma tamamile satıhta kalmış, şahsî sempati veya antipati sınırlarını aşamamıştır. Peker mücadeleyi kabul edip de kazansa idi, belki hislerine mağlûb olacağı için biraz haşin davranacak, fakat işler olacağına varacaktı. (İdare-i maslahat) çıların daha yumuşak ve kıvrak bir politika gütmeye çalışmalarını bekliyebilirsek de sanki işler gene olacağından başka nereye varabilecektir?

★

Şekil demokrasisinin tuhaf bir tecellisi de dünkü seçimlerde görüldü. Birkaç delege İsmet İnönüye genel başkan vekilliği için oy vermişler. Ya bu oyların sayısı birkaç yüzü bulsaydı? Devlet reisi olan bir şahsiyet kendi partisinde başkan vekilliği vazifesini nasıl görebilecektir? Yeni tüzük bu hususta bir çıkmazın içindedir. Gerçekten, bugün İsmet İnönü çapında bir şahsiyete başkan vekilliğini uygun gören birkaç Halk Partili çıkarsa, yarın bir başka cumhur reisi başkan vekilliğine yahud bir başkan vekili cumhur reisliğine neden seçilmesin? Devlet reisinin parti idare cihazında ne fiilen, ne hukukan, ne de fahriyen yer almaması, sayın İnönünün dediği gibi «radikal» bir yoldu. Kurultay bu fikre iştirak etmemekle büyük hata işlemiştir. Davamızı gerçekleştirebilmek için şekle aid endişelerden kendimizi kurtarmak ilk şarttır.

NADİR NADİ

Rumanya Kralı nişanlanmıyor

Lozan 4 (a.a.) — Rumanya Ana Kraliçesi Helene, oğlu Kral Michel'in Bourbon-Parme Prensesi Anne ile nişanlanması hakkındaki haberleri yalanlamıştır.

MEVLİD

Kıymetli hayat arkadaşım merhum avukat

CEMALEDDİN FAZIL ERTEN'in

ruhuna ithaf edilmek üzere vefatının kırkına musadif 7/12/1947 pazar günü öğle namazını müteakıb Kızıltoprak Zühtüpaşa caminde Mevlidi Şerif okunacağından, kendisini seven dostları, akraba ve arzu edenlerin teşriflerini rica ederim.

Refikası Ferruh Erten

C. H. P. Kurultayı dün sona erdi

— Baştarafı 1 inci sahifede —

kuvvetlerile çalışacaklarını belirterek konuşmasını şu kelimelerle bitirdi:

«— Heyeti celilenizi hürmetle selâmlar, memleketlerine dönecek bütün arkadaşlarıma iyi yolculuklar dilerim.»

Hilmi Uranın konuşmasından sonra oturumun tutanak özeti okunarak kabul edildi. Oturuma son verilmeden önce başkan Şemseddin Günaltay, şu konuşmayı yaptı:

«— Aziz arkadaşlarım, günlerdenberi devam eden kurultay çalışmaları, bugün sona eriyor. Kurultay, partimizin çalışmalarına yeni bir veçhe verdi. Bundan sonra yukarıdan değil, aşağıdan gelen iradelerin tecellilerini göreceğiz. Nereye gittiğimizi, ne yapmak istediğimizi bütün memlekete ilân etmiş oluyoruz.»

Şemseddin Günaltay, parti hükûmetlerinin de partinin gösterdiği yolda yürüyeceğini, kurultay çalışmalarında çok çetin münakaşalar olduğunu, bu münakaşaların, kendi aralarımızdaki samimiyeti, birliği zayıflatmadığını, bilâkis kuvvetlendirdiğini söyliyerek sözlerini şöyle bitirdi:

«— Kurultayımız, diğer partileri nezahetle anmış ve bu suretle, bundan sonraki siyasî tartışmalara bir örnek olmuştur. Hepinize selâmetler dilerim. Kurultaydan aldığınız samimî ruhu, ana esaslarile yayacağınıza eminim. 7 nci kurultayın mesaisine son veriyorum.»

Parti divanının ilk toplantısı

Ankara 4 (Telefonla) — Yeni parti divanı, bugün saat 15 te ilk toplantısını yapmıştır. Toplantıda genel sekreterliğe, Konya milletvekili Tevfik Fikret Sılay, genel idare kuruluna da Kemal Çelik (Seyhan milletvekili), Kemal Satir (Seyhan milletvekili), Nurullah Esad Sümer (Antalya milletvekili), Muhsin Adil Binal (Konya milletvekili), Cevad Dursunoğlu (Erzurum milletvekili), Sahir Kurutluoğlu (Kırşehir milletvekili), Fazıl Şerefeddin Bürge (Kocaeli milletvekili), Ali Taşkapılı (Afyon delegesi), Cemil Said Barlas (Gaziantep milletvekili), Ziya Arkant (Yozgad milletvekili), Kemal Bayazıd (Maraş milletvekili) seçilmişlerdir.

Bir mukayese

Ankara 4 (Telefonla) — 16 kişilik olan Halk Partisinin eski merkez idare heyetinden, 4 üyeliği esasen açıktı. Geri kalan 12 üyesi şunlardı: Hilmi Ziya Arkant, Tahsin Banguoğlu, Cevad Dursunoğlu, Emin Erişirgil, Kemal Turan, Halid Onaran, Rahmi Köken, Ali Rıza Eren, Şefik Togay, Atıf Akgüç. Bu idare heyetinden son divan seçiminde 6 sı kazanmıştır. Yeni idare heyetine de ikisi seçilmiştir. Onlar da Ziya Arkantla Cevad Dursunoğludur.

İngiltere ve Ortadoğu memleketleri

Londra 4 (a.a.) — Saylav Philipes Price Manchester Guardian gazetesinde Orta Doğudaki durum hakkında yayınlanan bir makalesinde Orta Doğuda İngiltereye karşı gösterilmekte olan muhabbetin tamamen maddî olduğu fikrini ileri sürmenin bir hata olacağını kaydederek yazısına şöyle devam etmektedir:

«Bu memleketlerin hakiki dostlukları ve sempatileri daha ziyade siyasî mülâhazalara dayanmaktadır.

Bu memleketlerin dış siyasetini sadece Rusların Türkiye ve Iran hakkında beslemekte olduğu emeller tayin etmemektedir. Meselâ Türkler siyasî sistemlerini batı demokrasilerinde mevcud sistemlere istinad ettirmektedirler. Iranda bu nokta henüz belli olmamıştır. Fakat Iranlılar kendilerine bırakılacak olsalar, onların da Türklerin yolunu takib edeceklerinde şüphe yoktur. Aynı şey Arab devletleri hakkında da doğrudur.»

Yurdun sağlık durumu

Ankara 4 (a.a.) — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından tebliğ edilmiştir:

Kasım 1947 ayı içinde bütün yurdda 60 tifüs, 317 tifo, 51 dizanteri, 10 sarî menenjit, 75 difteri; 155 şarbon, 67 hummayi racia vak'ası tesbit edilmiştir.

Mısırda görülen kolera dolayısile, bu hastalığa karşı alınan tedbirlere önemle devam edilmekte olup, dönen hacılar karantina ve portör muayenesinden geçirildikten sonra serbest bırakılmış ve hududlarımızda tatbik edilen sıkı tedbirler sonunda şimdiye kadar yurdumuzda hiç bir kolera vak'ası zuhur etmemiştir.

Amerikanın, Avusturya, Fransa, İtalya ve Çine âcil yardımı

New-York 4 (R.)— Avusturya, Fransa, İtalya ve Çine âcil yardım yetiştirmek projesi âyan meclisinden mümessiller meclisine geçmiş ve müzakereye konmuştur. Lehte ve aleyhte söyliyen hatiblerden sonra hariciye müsteşarı Mr. Lowett şu sözleri söylemiştir:

«— Bu memleketlerden her hangisi komünist olursa, yardım derhal kesilecektir.»

Gelecek salıya mümessiller meclisinin bu işi onaylaması beklenmektedir.

Ahmed Demir, yeni vazifesine başladı

Denizli 4 (Hususî) — Denizli valiliğine tayin edilen İstanbul eski Emniyet Müdürü Ahmed Demir, şehrimize gelerek vazifesine başlamıştır. Ahmed Demir, istasyonda karşılanmıştır.

İran Dış İşleri Bakanı istifa etti

Tahran 4 (a.a.) — Neşredilen resmî bir tebliğ, İran kabinesinden 4 üyenin istifa ettiğini bildirmektedir. İstifa eden bakanlar şunlardır:

Dış İşleri Bakanı Nuri İsfendiyari, Maliye Bakanı Hagir, Harbiye Bakanı Djam, P.T.T. Bakanı Burcheri.

Asılsız haber

Sterlinle yapılacak ithalâtın tahdid edileceği haberini çıkaranlara karşı harekete geçilecek

Ankara 4 (Telefonla) — Hükûmetin mevcud sterlinler üzerinde tedbirler aradığı bir sırada bazı gazeteler, sterlin dövizimizin azalması üzerine sterlinle tediyatın tahdidine karar verildiğini yazmışlardır. Haber, Ankarada zülâha'ı mahfillerde hayretle karşılanmıştır. Hükûmet, sterlinle yapılacak ithalâtı hiç bir surette tahdid etmiş olmadığı gibi, hangi memleketten olursa olsun karşılığında sterlin tediye edilecek ithalâtı, bilâkis teşvik etmektedir.

Ticaret Bakanlığında yetkili bir zat, bu münasebetle demiştir ki:

«— Haber, tamamile asılsızdır. Bilhassa piyasada derhal tesirini gösterebilecek mahiyette olduğundan haberi çıkaranlar hakkında millî korunma kanunu hükümlerine göre harekete geçilecektir.»

Balatta bir ekmek fabrikası kurulacak

Mahrukat Ofisi, Balatta ekmek fabrikası tesisi hakkında Lehlilerle bir anlaşmaya varmıştır. Bu anlaşmaya göre Lehliler Balattaki bu fabrikayı işler bir hale getirdikten sonra günde 100.000 ekmek imal edilecektir. Anlaşma Belediye Başkanlığına sunulmuşsa da henüz cevab alınmamıştır. Şehir Meclisinin şubat devresinde müzakeresi muhtemeldir.

Nebatî yağlarda ucuzluğa doğru

Yağlı tohumlar ve bunların yağlarında umumiyetle bir ucuzluğa doğru gidilmektedir. Alâkadarlar bilhassa ayçiçeği, ketentohumu ve susam tane ve yağlarında, bu ucuzlamanın yakın zamanda daha da fazlalaşacağını bildirmektedirler.

YAPI ve KREDİ BANKASI

Devlet tahvilleri
alırken
Onların gelirini arttırmak
çarelerini de beraber
düşününüz.

Devlet tahvillerinizi
vadeli olarak bankamıza
yatırırsanız

Geliriniz
yüzde 15
artabilir.

Çünkü
Kuponlarınızın gelirinden başka ayrıca yüzde 1 de faiz alırsınız.

YAPI ve KREDİ BANKASI

Hâdiseler Arasında FELEK

İbret!

Bir vakitler dünyanın en rahat, en müreffeh, en emin bir memleketi olan Fransaya, Fransanın payıtahtı olan Parise bakınız!

Zulümden, kahırdan, cefadan, anarşiden kaçanlar oraya gider, başlarını kurtarır, başlarını dinlerlerdi. Şimdi bu güzel memlekete, bu güzel şehre bakınız, onu tanıyamazsınız.

Moskovadan emir alan ve adına maalesef Fransız denen bir yıkıcı zümre her gün biraz daha bu memlekete fenalık etmekte, trenleri işletmemekte, fabrikaları durdurmakta, liman amelesini greve sevketmekte, gıda maddelerinin memlekete tevziine, gaz verilmesine, posta ve telgrafın işlemesine mâni olmaktadır. Anarşi o hale gelmiştir ki hükûmet 80 bin kişiyi silâh altına çağırmak zorunda kalmış, buna dair olan kanun meclisten geçerken komünistler Başvekile hakaret etmişler, mebuslar birbirlerini dövmüşlerdir.

Alaslı bir sosyalist olan Başvekilin hareketlerinde bugüne kadar görülen isabet ve enerji vaziyetin ümidsizliğini biraz izale etmiştir.

Bir pastacı olan komünist mebus Duclos -ki harbden evvelki mecliste reis vekili olmuştu- Başvekili Almanlıkla itham eder sözler söylemiştir.

İşin şayanı hayret tarafı komünist partisinin başsefi meşhur komünist ve asker kaçağı Torez göz göre göre Moskovaya talimat almaya gittiği bir sırada onun hempaları Fransaya hizmetten ve muhabbetten bahsedip asıl vatanperverleri Almanlıkla ithama cesaret edebiliyorlar. Hükûmetin komünist yuvalarında yaptığı araştırmalarda bir sürü ihtilâl silâhları, mitrayet ve tüfekler ele geçirilmiştir. Bu ne biçim siyasî partidir ,ne biçim vatanperverliktir?

Eğer işler Fransada düzelmez de bir dahilî ihtilâl çıkarsa bunun komşularına sirayet etmemesi pek güç olacak, belki de Fransaya bazı müdahaleler yapılacaktır. Bir kaç defa ziyaret ettiğimiz ve lisanını bilip sevdiğimiz bu güzel memleketin İspanya iç harbinin fecayiine sahne olmamasını can ve gönülden dileriz.

Bunu söylerken şuraya işaret etmek isteriz ki; dünyada kendi şahsî hürriyetlerinden başka hürriyet ve hak bırakmamak istiyen bir silâhlı şüriş zümresi, siyasî akideler ve haklar perdesi altında Avrupayı mütemadiyen infisaha sevketmeğe çalışmaktadır. Her hareket bir tepki yaratır. Bunun da aksülâmelinden korkmak lâzımdır ve gerçekten korkuludur. Çünkü hiç bir zaman dünya sakinleri anarşiye taraftar olmamışlardır. Bir memlekette siyasî hürriyetler, böyle anarşik hareketlere imkân verecek şekilde olursa bundan bezen, asayişsizlikten, rahatsızlıktan, intizamsızlıktan bizar olan halk bir diktatörün peşine takılıp gitmeyi, böyle bir anarşist ve fesad zümresine teslim olmağa tercih ediyor. İtalyada Mussolini mevkii iktidara böyle gelmedi mi?.. İspanyada Franko'nun iktidara gelişi kızılların zulüm ve istibdadlarının neticesi değil midir?

Vaktile, Avrupanın bolşevik olması için Hitler'e tapanlar olmadı mı?

Şu Balkanların haline bakın! Bu ne belâdır yarabbi! Ne vatan, ne namus, ne mukaddesat, ne vicdan, ne medeniyet, ne insaniyet tanır.. Moskovadan gelen bir emirle bütün bunları çiğner, memleketini, hemşerisini feda eder. Yalnız kendi nefsini ve hırsını tatminden başka bir şey düşünmez.

Bu afet hiç bir şeye benzemez. Onun için bundan, kolera, veba, kanser gibi korkup korunmak, en ufak bir belirtisine karşı tahaffuz çareleri edinmek lâzımdır. Bu fikri yazarken, zaten hiç bir zaman kapılmadığımız parti gayreti zâfından tamamen uzak ve etrafımızda gördüğümüz facialardan memleketimizin masun kalması fikrinden mülhem olarak yazıyorum. Bu yolda bana en çok ümid veren unsur Türk milletinin anarşiye, hıyanete ve haksızlığa karşı olan tepkisi ve kararları verirken kullanmasını bildiği sağduyudur. Allah Türkiyeyi böyle afetlerden korusun.

B. FELEK

Arıkan ailesinin teşekkürü

Aile temelimiz Saffet Arıkanın ansızın ölümü dolayısile acımızı paylaşan dostlarına ve dostlarımıza, annesi, kardeşleri ve bütün Arıkan ailesi yürekten şükranlarını sunarlar.

Arıkan ailesi

«CUMHURİYET»in Tefrikası: 71

Rüya gibi

Nakleden: HAMDİ VAROĞLU

— Felsefe ile geçirecek vaktim yok, Ferdi, dedi, deli veya akıllı, kararımı vermiş bulunuyorum. Teklifimi kabul ediyor musun? Sen onu söyle.

— Kabul edersem ne olacak?

— Kabul edersen, evvelâ benim yazıhaneye gidip kâtib Sabri Efendiden Selmanın pasaportunu istiyeceksin.

— Sonra?

— Sonra, bana pasaport çıkartacaksın.

— Ondan sonra?

— Ondan sonra? benim için ufaktefek eşya almak lâzım, lûtfen onunla meşgul olacaksın. Hepsi bu kadar.

— Henüz müsbet cevab vermiyorum ama, bu işlerin hiç birisi öyle kolay kolay olmaz, Şekib. Haydi, Selma Hanımın pasaportunu kâtib Sabriden aldım diyelim. Fakat sana pasaport çıkarmak nasıl mümkün olacak? Sen meydanda yokken pasaport çıkar mı azizim?

— Tanıdıkların var, istersen yaparsın.

— Bir teşebbüs ederim. Lâkin iyi düşün Şekib, kendin pek acayib bir işe giriştiğin yetmiyormuş gibi, bana da o derece acayib bir rol oynatmağa kalkıyorsun.

— Düşündüm, azizim, hem çok düşündüm. O kadar fazla düşündüm ki, beynim, çarpışan fikirlerin korkunc ubeğultusuna nasıl tahammül etti; ben, kırk yıllık ömrün devamınca hayattan aldığım zevkin binlerce misli fazlasını bir kaç saat içinde hissettim de kalbim nasıl çatlamadı, şaşıyorum. Seninle burada, Selma Hanım hakkında bir münakaşa olduydu. Hatırlarsın. O gün sana, Selmanın yüzü nasıldır diye sorsalar cevab veremem, güzel mi, çirkin mi, farkında bile değilim demiştim...

Ferdi, birdenbire Şekibin sözünü kesti:

— Evet, öyle demiştin, ben de buna gibi inanmıştım. Ben seni, bütün sözleri samimî, yalandan nefret eder bir adam sanırım. Meğer desiseden yana üstadmışsın da farkında değilmişim. Selmayı sevdiğini benden bile gizledin. Yalnız gizlemekle kalmadın, üstelik; sen Selmayı kaçırmışsın diye bana suç yükledin.

Şekib, şiddetle itiraz etti:

— Hayır, aldanıyorsun Ferdi. Yalanı, desiseyi sevmediğim doğrudur. Sana yemin ederim ki, Selmanın yüzüne dikkat bile etmediğimi söylerken ne kadar samimî idiysem, şimdi de o kadar samimî konuşuyorum. Nasıl anlatayım sana ,bilmem ki. Halimi, ancak, senelerce kör yaşadıktan sonra gözleri birdenbire açılıp nura kavuşan bir insanın halile kıyas edebiliyorum. Ebedî karanlığa mahkûm bir insan, o zindan hayatından kurtulup da dünyanın bütün nimetlerini bir an içinde gördüğü zaman, zannederim, benim duyduklarımı duyar.

Ferdi, Şekibin sözlerini dinlerken, düşünceli bir hal almıştı.

— Evet, dedi, teşbihin doğru. Ne var ki, hakikat bundan bir parça daha başka türlü.

— Nasıl başka türlü?

— Şöyle: Senin, gözlerin açılmadan bir gün evveline gelinciye kadar, senelerce sürüp gitmiş bir hayatın vardı, değil mi? Bu hayat, sana, kendine karşı da, başkalarına karşı da bir takım maddî, manevî vazifeler yüklemişti. Gözleri açılan körle senin arandaki ufacık fark burada işte. Vazifeler, mecburiyetler, bağlarla yüklü maziyi unutamazsın. Buna evvelâ cemiyet müsaade etmez, sonra da bizzat senin için.

— Gözümde hiçbir şey yok, Ferdi. Bir gün içinde, mazi aklımdan tamamile silindi. Şu anda, bir tek varlıkla alâkadarım. Selmadan başka hiçbir şey düşünmüyorum.

Ferdi, aklına bir türlü sığduramadığı bir harika karşısında kalmış gibiydi:

— Anlıyamıyorum Şekib, dedi, katiyen anlıyamıyorum. Senin gibi dümdüz bir insan, bir gün içinde, bu kadar fazla nasıl sapıtır? Vallahi aklım duracak.

— Evet, bir gün içinde. Fakat, düşündükçe, bu bir günlük neticenin, uzun bir hazırlık devresinin semeresi olduğunu anlıyorum. Gene aynı kör misalini tekrar edeceğim. Dünyanın nurunu görmiyen kör, bu görmemezliğe rağmen, etrafında, hayat dolu bir âlemin kaynaştığını nasıl hissederse, ben de, kalbimin gözleri açılmadan evvelki devrede, ruhumun böyle için için, gizli bir duygu ile beslenmekte olduğunu şimdi şimdi seziyorum. Selmayı, gördüğüm gün sevmişim de, ruhumun hissettiği yakınlığı belirtememişim. Bunu anlamam için, dediğim gibi, Selma ile, büsbütün başka bir muhitte buluşmam kâfi geldi.

Ferdi gülümsedi:

— Gücenme, Şekib, dedi; ama, koskoca adamın, hele senin gibi ciddiliğile, durgunluğile tanınmış bir insanın, toy bir mektebli gibi, genç bir kızın aşkile böyle tanıp tutuşması hoş bir şey olmuyor. Gel, bu sevdadan vazgeç kardeşim. Selma Hanımı teşyi edelim, gideceği yere güle güle gitsin. Sen de, bu gördüğün rüyadan uyan, rahat et. Şöyle bir silkelen bakalım canım, kendini öyle koyuverme. Biraz azimli ol, metin ol. Kendine elâlemi güldürme.

Şekib susuyordu.

— Arkası var —

Receb Pekere karşı şiddetli hücumlar

— Baştarafı 1 inci sahifede —

durumunun bozukluğu üzerinde dursaydı, hiç kimse ondan başka izahlar istemezdi.

Gruptaki ve Kurultaydaki suallerin önceden tertiblenmiş olduğunu söylemek istemeyiz. Fakat kürsüdeki izahlardan çok evvel kulaklara fısıltılar olduğunu yakinen bildiğimizi saklayacak değiliz. Bu fısıltılar, Bay Pekerin, Devlet Reisinin baskısile düştüğünü yaymışlardı. Peker, Kurultayda söylediği sözlerde, açıktan böyle bir iddiada bulunmamıştır. Yalnız bazı cümlelerde saklı olan manayı anlamakta güçlük çekilmiyeceği de meydandadır. Peker şöyle diyor:

«Grupta vuku bulan sert konuşmalar sonunda 'yeni hükûmetin vazifeye devam edebilmesi için yeter derecenin en üstünü saydığım bir kuvvet ifade eden oyları aldım. İşte bu vaziyettir ki, maddî takatimi zorlayarak, artık belirmiş ve Parti Grupunun da tasvibini kazanmış olan siyasî düşüncemi yürütmek istediğim böyle bir anda, muhitin artık sönüp gitmiş olması lâzım gelen cereyanlarında hiç bir sükûnet eseri farketmedim. Yani Grup kararına rağmen hükûmetin, partinin, resmî kuvvetlerin hepsinin bütün maddî ve manevî kuvvetlerinin tamam olarak destek olması şartile ancak başarabileceği güç vazife için muhtac olduğumuz menedlerin zaafı devam ediyordu. Grup, bir çok tartışmalardan sonra kendi kararını belirtmişken, hükûmetin hareket hattı üzerinde tesirler ika etmeğe devam eden bazı arkadaş unsurlarının, bu hareketten vazgeçmeyişini kuvvetle sezerek, bu hareketlerin; hükûmete zaaf ve hattâ devlete zarar verici bir sonuca varmasını derpiş ederek; hükûmetin; elindeki emaneti; büyük makam sahibine teslim etmesi kararına vardım.

Grupta ve siyasî bir teşekkülde işler enine boyuna, hükûmetin, günün en mühim meselesi olan iç politika güdümü üstündeki kararını tesbit ettikten ve bu, büyük çoğunluk kararına bağlandıktan sonra hâlâ bu havanın sönmeden esmeğe devam etmesi, zamanlar geçtikçe bir takım sirayetler yaparak geniş bir bozgun havasının; umumî bünyemizi zararlı bir şekilde sarması imkânını önlemek için esasen takatinin son mertebesine gelmiş olan bir çalışma hayatına artık son vermek.»

Bu cümlelerden açık mana çıkarmak kolay değildir. Hele işlerin içyüzünü bilmiyenlerde, türlü yanlış düşünceler uyanabileceği muhakkaktır. Bundan dolayı bunu açıklıyalım. Pekerin, «bazı arkadaş unsurları» dediği milletvekilleri -ki, içlerinde bu satırları yazan da vardır ve buna asla pişman değildir- evet bu «bazı arkadaş unsurları, 12 temmuz beyannamesinin açmak istediği politika çığırında azim ve samimiyetle yürümek hususunda Pekerin, Devlet Reisi ile aynı fikirde olmadığını biliyorlardı ve bunu ifade etmekten kaçınmıyorlardı. Hattâ 26 ağustos grup toplantısında Pekeri, bu noktada vâzıh olmağa davet eyliyen bir de sual sordular. Onun ne cevab verdiğini dün yazmıştık. Cumhur Başkanı ile arasında hiçbir anlaşmazlık bulunmadığını, kürsüden kesin bir surette söyledi ve güven oyunu, bu söz üzerine aldı.

Peker, «anlaşmazlık yoktur» dedikten ve bu teminat üzerine güven oyu aldıktan sonra dahi aynı «arkadaş unsurları» anlaşmazlık olduğu, bu şekilde Pekerin iktidarda kalmasının, yeni filizlenen demokratik sistemin memleket ve partimiz için çok zararlar getireceği yolundaki inançlarını değiştirmediler. Onlar, bu inançlarında yerden göğe kadar haklı olduklarını, Pekerin son açıklamasından sonra bir kere daha gördüler.

Pekerin, yukarıya aktardığımız cümleleri dikkatli okunmalıdır. Peker, «bazı arkadaş unsurlarının» yarattığını ima ettiği havanın, «zamanlar geçtikçe bir takım sirayetler yaparak geniş bir bozgun havasına» döneceğinden korkmuş. Bay Peker, bu kadar dolaşık lâflar edeceği yerde kendi politika anlayışile 12 temmuz beyannamesini yayınlıyan makamın iç politika anlayışı arasındaki tezadı apaçık söyleyiverse daha doğru olurdu. Hem bazı milletvekillerinin şu veya bu fikirde olmaları, meselâ Bay Pekerin çekilmesinin lâzım geldiğini ısrarla söylemeleri, neden «bozgun havası» yaratacakmış? Bunu da izah etmek icab eder. Bay Pekerin bu görüşü, hakikaten totaliter bir görüştür. Zira totaliter zihniyet, her zaman, her işte «oy birliği» ister. Herhangi bir meselede çokluktan, hattâ sadece «şef» ten ayrı düşüncede onları «bozgunculuk» ile itham eder. Bay Pekerin alışık olduğu usul «oy birliği» usulüdür. Bazı «arkadaş unsurları» bu usule ihanet (!) ettiler. Ama, Bay Pekerin, onlara yormak istediği gibi bozgunculuk maksadile değil, sırf kendisinin artık başbakanlıktan ayrılması lüzumuna inandıklarından.

Birkaç milletvekilinin bu fikirde olması Bay Pekerin gidişine tesir edemezdi; etmemeliydi. Demokratik rejimlerde bir oy çokluk dahi, hükûmetin vazifede kalmasına kâfidir. Eğer kendisine muhalif oy veren milletvekillerini, başbakanların bozgunculukla suçlandırması âdet olsaydı, dünyada parlmanter demokrasiden ve kabine usulünden eser kalmazdı.

«Grupta ve siyasî bir teşekkülde işler, enine boyuna hükûmetin, günün en mühim meselesi olan iç politika güdümü üstündeki kararını tesbit ettikten ve bu, büyük bir çoğunluk kararına bağlandıktan sonra» ayrı düşüncede olanlardan kanaatlerini terketmeleri istenemezdi. Yani demokrasilerde istenemezdi. Yoksa totaliter sistemlerde istenir ve gereken vasıtalar kullanılarak bu netice temin de edilir. Bay Pekerin, hâlâ sıyrılamadığı ve «bazı arkadaş unsurlarının» asla beğenmedikleri, işte bu zihniyettir.

Azlığa hak tanımıyan ,azlığın kanaat ve hürriyetine çokluk kararı ile tahakküm etmek zihniyeti, muhalefet partisine karşı ve bizzat kendi partisinde kendisile aynı fikirde olmıyanlara karşı parti disiplini, azlığın çokluğa tâbi olmasını icab ettirir. Fakat hangi hususta? Cevab vereyim: Sadece fiilde «action» da, içtihadda «doktrine», inançta değil. Çokluğun yanında ondan ayrı düşünen, hattâ ona zıd fikirler besleyen azlığın, Bay Pekerin tabiri ile «bazı arkadaş unsurlarının» bulunması, bir parti, bir siyasî teşekkül için bozgun, yıkılma, çatlama dağılma sebebi olmaz. Tersine, hür düşünce, bir partinin tekâmülünün vazgeçilemez şartıdır.

Bay Peker, kendisine kırmızı oy veren milletvekillerinin, çokluk kararına rağmen kanaatlerinde ısrar etmeleri ve kendisinin 12 temmuz beyannamesini gönülden benimseyip tatbik edecek bir politika zihniyetine sahib olmadığını söylemeleri yüzünden çekildiğini ifade etmek istiyorsa, bu, hakikaten garib bir demokrasi anlayışıdır. Acaba Bay Peker, Devlet Reisinin kendi istediği mesaj veya demeci yayınlıyarak aralarında hiç bir anlaşmazlık bulunmadığını ilân etmemesini mi kasdetmektedir? Bu da mümkündür. Fakat Cumhur Başkanı, böyle bir demeci nasıl yapabilirdi! Hakikat, Pekerin, Devlet Reisine söyletmek istediğinden büsbütün başka idi. Dün yazmış olduğumuz gibi Bay Peker, 12 temmuz beyannamesine işaretle «ben, sizin bu politikanızı güdemem» dedikten sonra, Devlet Reisi, arada mutabakat olduğunu ilân edebilir miydi?

Cumhur Başkanının, aksini ilân etmesi belki daha doğru olurdu. Lâkin Devlet Reisi, bunu da yapmaktan kaçınmıştır, niçin? Çünkü sayın İnönü, Bay Pekeri B.M.M. ile başbaşa bırakmak istiyordu. Hiç bir suretle tesir ve nüfuzunu kullanmak istemiyordu.

Bay Peker kürsüden, Devlet Reisi ile aralarında «anlaşmazlık yoktur» dediği zaman bu sözü bile iyi niyete yordu. Demek ki, 12 temmuz beyannamesini samimî surette tatbika karar verdi, dedi.

Eğer Bay Peker, Cumhur Başkanının kendisini tutmadığını ve bu yüzden çekilmek zorunda kaldığını anlatmak istiyorsa kendisine şu cevab verilebilir:

Bay Peker, demokrasi ile telifi güç olan politikasını ve zihniyetini yürütmek için Cumhur Başkanını, «arada hiç bir anlaşmazlık yoktur» diyerek parti grupuna karşı ve parti grupundan büyük bir oy alarak bunu da Devlet Reisine karşı kullanmak sevdasına düştü diye Cumhur Başkanı, onun bu kaprisine alet olamazdı ve böyle bir şeyi hiç bir demokraside, hiç bir anayasa, devlet reisinin vazifeleri arasına sokmamıştır.

Hakikat şudur ki, Bay Peker, B.M.M. önünde politikasını açıkça müdafaa vaziyetine düşmemek için her türlü usul inceliklerini kullanmak istemiştir.

İlk anlarda bu tertiblerin içyüzünü bilmiyenler, sonradan işlerin içyüzlerini öğrenip ayıldıkça Bay Pekerin bayılması zarurî olmuştur. Akıbeti, kendi dolaşık politikasının eseridir.

12 temmuz beyannamesinin ifade ettiği mana ve Devlet Reisinin partiler arasında yüksek hakemliği konusunu yarın ele alacağız.

«Kudret» in başyazısı

Ankara 4 (Telefonla) — Receb Pekerin kurultayda söylediği nutkun tepkileri devam ediyor. Yarınki «Kudret» te «Bay Pekerin son nutku» başlığile Fuad Köprülünün bir makalesi çıkacak tır. Köprülü, makalesine şöyle başlıyor:

«Kim ne derse desin C. H. P. kurultayının memleket hesabına bir tek faydası oldu: İktidar partisinin içyüzünü ve bu parti içindeki türlü cereyanları meydana vurarak, şimdiye kadar umumî efkâr karşısında bir esrar perdesile örtülmüş bulunan bazı vaziyetleri aydınlattı. Parti içindeki siyasî irtica taraftarlarının baş mümessili olduğuna artık şüphe kalmıyan eski Başbakan Receb Pekerin, kurultay seçimlerinden biraz evvel söylemiş olduğu nutuk, vaziyeti aydınlatmak bakımından birinci derecede ehemmiyetli bir vesikadır. Kurultay münasebetile Pekerciler tarafından yapılan tertiblerin sonuncusu sayabileceğimiz bu nutuk hâdisesi, sahneye oldukça muvaffakıyetli konuldu ve böylece Receb Peker, yalnız kendisinin baskı ve yıldırma siyasetile Halk Partisi tahakkümünü ve tek parti saltanatını devam ettirebilecek biricik kahraman olduğunu kurultaya ilân etti.

Memlekette uzun yıllardanberi işleyip duran bir tahakküm şebekesinin, millete rağmen hükûmet kuvvetile hâlâ devam ettirileceğine inanan veya kendilerini inandırmak istiyen bir avuc gafil nazarında hakikaten bir «kurtarıcı» ve bir «kahraman» mevkiine yükseldiği Genel Başkan vekilliği için aldığı reylerle meydana çıkan Bay Peker, bununla iftihar edebilir. Lâkin şuna emin olsun ki, kapkara bir siyasi irticanın baş kahramanı olduğunu itiraf etmekle, memleketin yarınki demokratik hayatında sadece «siyasî bir ölü» mevkiinde, kalmağa mahkûm olmuştur. Halbuki o, Başvekil olduğu zaman bile bütün Meclisin itimadını kazansa dahi, aralarında en ufak bir ihtilâf çıkacak olursa derhal mevkiinden çekileceğini söyliyecek kadar tâbi bulunduğu Genel Başkanına karşı, adeta harb ilânı mahiyetinde olan bu nutkile kurultaya ve Halk Partisine kayıdsız ve şartsız hâkim olacağını ve iş başına geçerek siyasî irtica plânını gerçekleştireceğini ümid etmişti.»

Fuad Köprülü, bundan sonra: «13 aylık Başvekilliği sırasında anayasayı daima hiçe saymış olan ve yalnız antidemokratik kanunlara kutsiyet atfeden, hürriyeti ve anayasayı baltalayıcı kanunlar çıkartmakta tereddüd etmiyen Bay Pekerin» şimdi Cumhur Başkanının, partiler karşısındaki durumu meselesinde neden anayasaya bu kadar taraftarlık gösterdiğini anlamadığını söylemekte ve şüyle demektedir:

«12 temmuz beynnamesinin neşrinden evvel, yani Genel Başkanile kendisi arasında, muhalefete karşı takib edilecek tethiş ve baskı siyaseti hakkında bir ihtilâf bulunmadığı sıralarda, anayasa karşısında şahsî tesirlerden neye hiç bahsetmiyordu? Bay Pekerin, o suallere cevab vermek kudretinde olmadığını bildiğimiz için biz cevab verelim:

Muhalefeti ortadan kaldırmak yolundaki Peker siyasetinin, memleketi felâkete sürükliyeceğini, acı tecrübelerden sonra nihayet idrak eden C. H. P. Genel Başkanı, 12 temmuz beyannamesini çıkartmak zaruretini hissetmiştir.»

Fuad Köprülü, Pekerin nutkunda Demokrat Partiden bahseden fıkraya da cevab vermekte ve Demokratların Cumhur Başkanının partiler üstünde kalması prensipini daima müdafaa edeceklerini bildirmektedir.

MEVLİD

27/10/947 gününde vefat eden eşim emekli emniyet âmirlerinden Lûtfi Erduranın ölümünün 40 mcı gününe musadif 6/12/947 cumartesi günü öğle namazını müteakıb Beşiktaşta Valide-çeşme Vişnezade camii şerifinde ruhuna Mevlidi Nebevi okutturulacağından merhumu tanıyan ve sevenlerin teşriflerini rica ederim.

Eşi Macide Erduran

***

Aile büyüğümüz ve babamız emekli mümtaz topçu albay

HACI ŞEKİB SÜDER'in

aziz ruhu için, vefatının kırkıncı gününe tesadüf eden 7 aralık 1947 pazar günü Bakırköy Çarşı camiinde saat 13 te Mevlidi Şerif okunacaktır. Kendisini tanıyan ve arzu edenlerin teşrifleri rica olunur. Mevlidi Hırkaişerifli Hafız Zeki okuyacaktır.

Süder ailesi namına yüksek mühendis Dürrü Süder

***

Apandisit ameliyatı neticesi çok genç yaşında kaybettiğimiz biricik yavrum

Saba TEKTAŞ'ın

vefatının kırkıncı gününe tesadüf eden 7 aralık 1947 pazar günü Maçka Teşvikiye camiinde öğle namazını müteakıb aziz ruhuna ithaf edilecek Mevlidinde bulunmak istiyenlerin teşriflerini rica ederim.

Annesi

***

Saim Tutel, Hayri Tutelin pederleri

Berber AHMED Efendinin

ruhuna Tophanede Kılıcali Paşa camii şerifinde 5/12/947 cuma günü cuma namazını müteakıb Mevlidi Nebvei okutulacağından arzu eden dost ve akrabaların teşrifleri rica olunur.

Saim ve Hayri Tutel

***

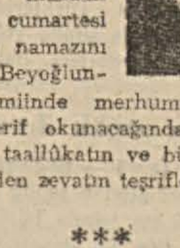

Yargıtay Birinci Hukuk Dairesi Başkanı merhum

ŞEMSEDDİN TEMİZER'in

vefatının birinci yıldönümüne musadif 6/12/947 cumartesi günü öğle namazını müteakıb Beyoğlunda Ağacamiinde merhumun ruhuna Mevlidi Şerif okunacağından bilûmum akraba ve taallûkatın ve bütün dostlarile arzu eden zevatın teşrifleri rica olunur.

***

Aramızdan ebediyen ayrılan kıymetli büyüğümüz

SALÂHADDİN ŞAKARCAN'ın

ruhuna ithaf edilmek üzere ölümünün kırkıncı gününe rastlıyan 7/12/947 pazar günü öğle namazını müteakıb Suadiye camiinde Mevlidi Şerif okunacağından akraba, dost ve arzu edenlerin gelmeleri rica olunur.

Ailesi efradı

Acı bir kayıb

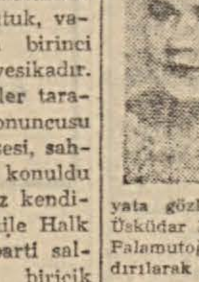

Aksu vapuru ikinci kaptanı Kemal Omur ve Belkıs Omurun hemşiresi, muharrir ve tarih öğretmeni Cemal Yenerin eşi, Üsküdar Amerikan Kız Lisesi öğretmenlerinden

Bayan

BÜLEND YENER

tutulmuş olduğu hastalıktan kurtulamıyarak dünkü perşembe günü genc yaşta hayata gözlerini yummuştur. Cenazesi bugün Üsküdar İcadiye Hacıbakkal sokak 27 No. lı Palamutoğlu apartımanından saat 11 de kaldırılarak Üsküdar İskele camiinde cuma namazını müteakıb arabalı ile Kabataşa geçirilip oradan Rumelihisarındaki aile kabristanına defnedilecektir.

***

İlmiye ricalinden ve Keşan hukuk hâkimliğinden emekli

YUNUS ŞAKİR BÜYÜK ONAT

dün Hakkın rahmetine kavuşarak cenazesi Merkezefendideki aile makberesine defnedilmiştir. Cenazesinde bulunanlara, mektub ve telgrafla bu büyük acımıza iştirak edenlere sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Büyük Onat ailesi

***

Eski avukatlardan merhum Hasan Rıza oğlu, Veli Paşa damadı, Ecved Aktürkün becanağı, yüksek inşaat mühendisi Abdurrahim, kulak doktoru Salih, yüksek mimar Hasan Ergezenin amcası, merhum muallim Abdurrahman Ergezenin yeğeni, İstanbulun tanınmış avukatlarından

MAZHAR RIZA DERGEZEN

Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi bugün Yerebatan camii ittisalindeki 40 No. lı evinden saat 10.45 te alınıp Kısıklı camiine nekil ve orada cuma namazını müteakıb kaldırılarak Büyükçamlıcadaki Selâmialiefendi mezarlığına defnolunacaktır. Mevlâ rahmet eyleye.

İstanbul Asliye Birinci Ticaret mahkemesinden: (947/458)

Vitali Farhi tarafından 29/4/947 tarihinde İsveç bandıralı Fyğiia vapuruna yüklenen O.P. markalı ve 774 ilâ 778 No. lu 5 balyada 688 kilo balıya aid konşimento vesair evrak posta ile mürselünileyhi bulunan Buenos-Ayres'te: Diamente 648 adreste Ohannes Pasosyan namına gönderilmişse de, işbu evrak zayi edilmiş olduğundan zayi olan konşimentonun iptali mahkemeden istenilmiş ve mahkemece ziya keyfiyetinin Resmi Gazete ve Cumhuriyet gazetelerile üç defa ilânına karar verilmiş olduğundan zayi konşimentoyu bulanın 45 gün içinde mahkemeye getirmesi, aksi takdirde iptaline karar verileceği ilân olunur. (16090)

Bu Akşamdan İtibaren

Kadıköy OPERA Sinemasında

Üç büyük artistin yarattıkları senenin en büyük dramı

1 - YABANCI

(STRANGER)

Orson Wells - Edward G. Robinson - Loretta Young

Karanlıklar içinde... Sihirlenmiş... Şaşırmış... İhanete uğramış adam bu cinayeti neden işliyor?...

2 - YÜRÜYEN ÖLÜ

(Soul of a Monster)

ROSE HOBART — GEORGE Mc. GREADY

Baştanbaşa şüphe, korku, heyecan ile dolu büyük sergüzeşt filmi

Prenses ELİZABETH ile Prens PHİLİP'in evlenme töreni bütün tafsilâtile

TAKSİM SİNEMASINDA

EMİNE RIZIK'ın yarattığı

ANA HAKKI

HAKİKİ BİR AİLE FACİASI

Filminin gördüğü büyük rağbet ve umumî arzu üzerine 2 nci ZAFER HAFTASI BAŞLADI.

Müzik: KADRİ ŞENÇALAR

Okuyanlar: LEZİZE ÖKTE — LÜTFİ GÜNERİ

Prodüksiyon: DOĞAN FİLM

Sıhhî malzeme ve ilâç alınacak

Devlet Havayolları Genel Müdürlüğünden:

1 — İdare ihtiyacı için muhtelif cins ve miktarda, kapalı zarf usulile sıhhî malzeme, ilâç alınacaktır.

2 — Muhammen bedeli 19690 lira 25 kuruş olup geçici teminatı 1476 lira 77 kuruştur. Bu teminat idare adına Merkez Bankasındaki 1543 sayıya yatırılacak ve alınacak makbuz ibraz edilecektir.

3 — İhale 15/12/947 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 11 de Havayolları Genel Müdürlük merkezinde müteşekkil Alım ve Satım Komisyonunda yapılacaktır.

4 — İsteklilerin kapalı zarflarını ihale saatinden bir saat evvel üçüncü maddede yazılı komisyona vermiş olacaklardır.

5 — İstekliler mezkûr ilâç ve sıhhî malzemeye aid şartnameyi, bunların miktarını ve müfredatını gösterir listeyi İstanbulda Yeşilköy Hava Meydan Müdürlüğünde ve merkezde Genel Müdürlükte görmeleri mümkün olduğu ilân olunur. (16602)

DEKOVİL RAYI

Metresi 7 kiloluk yeni Amerikan rayı toptan derhal teslim ucuz fiatla satılıktır. Telefon: 40303 P. K. 602 İstanbul

Kiraya Verilecek Madraplar

Diyarbakır Valiliğinden:

İlk teminat Lira	Tahmin bedeli Lira	Madrabın adı
8058	138151	Bayıkbarkuş
169	2255	Koçik
1013	13500	Karaköprü Taktak
1688	22500	Hazro nısıf madrabı
1515	20202	Mecnun, Muallak, Hatunî, Karaveri vakıf
2878	38375	Malönü
2426	32344	Sütpınar, Karapınar, Yalankoç
5055	76105	Başmadrap, Cobin
1658	22101	Keysani
5006	75126	Büyüksu, Hatuni
1688	22507	Kılvan

1 — Tahmin bedellerile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı madrapların 948 yılı kiraları arttırmıya çıkarılmıştır.

2 — Bunlardan Kocik ve Karaköprü madrapları açık arttırma ve diğerleri kapalı zarf yolile ihale edilecektir. Kocik ve Karaköprü madraplarının 18 Aralık 947 perşembe günü saat onda ihaleleri yapılacaktır.

3 — Tahmin bedelleri on beş bin liradan yukarı olmasından dolayı kapalı zarfa tâbi olan dokuz madraba aid teklif mektubları ilk teminat makbuzlarile beraber 18 Aralık 947 perşembe günü saat ona kadar Daimî Komisyon başkanlığına verilmesi lâzımdır. Posta gecikmeleri kabul edilmez. Mektubların kabul zamanı için âyarlanmış bulunan salondaki saat esastır. Şartname parasız olarak Daimî Komisyon kaleminde görülebilir. (16500)

Kapalı Zarf Usulile İki Aded Alternatör Grupu Alınacak

Tirebolu Belediye Başkanlığından:

1 — Tirebolu elektrik santralı için 2X40 efektif beygir takatinde kompresörsüz, dik silindirli, dört zamanlı, azamî 600 devirli iki aded Dizel motörü ile bunlara akople 400/231 voltluk iki aded alternatör ve teferrüatı alınacaktır. İki grupun muhammen bedeli kırk bin liradır. Eksiltme kapalı zarf usulü ile yapılacaktır.

2 — Teslim yeri Tirebolu iskelesi. Müddeti, ihale tarihinden itibaren en çok üç aydır.

3 — Alternatör grupuna aid fennî şartname İstanbulda Yağiskelesi Yoğurtçu sokak 25 numarada Kadri İnançtan ve Tireboluda Belediye başkanlığından bedelsiz olarak verilir.

4 — Eksiltme 15 aralık 947 pazartesi günü saat 15 te Tirebolu Belediye dairesinde toplanacak encümen huzurunda yapılacaktır.

5 — Muvakkat teminat üç bin liradır.

6 — İstekliler 2490 sayılı kanun mucibince eksiltmeğe girebilirler.

7 — Teklif mektubları 15/12/947 günü saat 15 e kadar Belediye başkanlığına verilmelidir. Postada gecikmeler kabul edilmez. (16330)

Elektrik Tesisatı Yaptırılacak

Bingöl Belediye Daimî Komisyonundan:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Bingöl kasabasında yaptırılacak elektrik tesisatıdır.

2 — Keşif bedeli (46765) lira (27) kuruştur.

3 — Geçici teminat (3507) lira (39) kuruştur.

4 — Eksiltme kapalı zarf usulile 20 aralık 1947 cumartesi günü saat 10 da Bingöl Belediye Daimî Komisyonu odasında yapılacaktır.

5 — İstekliler her gün parasız olarak keşif proje ve şartnameyi Belediye kaleminde görüp okuyabilirler.

6 — Postada vuku bulacak gecikmeler kabul edilmez. İsteklilerin 2490 sayılı kanuna göre ihaleden en az üç gün evvel ehliyet belgelerini ilgili makamlardan temin ve usulüne göre hazırlayacakları kapalı zarflarile birlikte ihaleden bir saat evvel Komisyon Başkanlığına vermeleri lâzım geleceği ilân olunur. (16502)

Koyun Eti "Ayaktan" ve Sığır Eti Alınacak

İzmir 1. Gümrük Muhafaza Alayı Satınalma Komisyonundan:

Cinsi	Miktarı Kilo Gram	Muhammen bedel Lira Krş.	Geçici teminat Lira Krş.	Eksiltmenin gün ve saati
Ayaktan koyun eti	25000 00	2 20	4125 00	10 aralık 947 çarşamba günü saat 15 te
Sığır eti	7500 00	1 40	787 50	10 aralık 947 çarşamba günü saat 16 da

1 — Alayımız birliklerinin senelik ihtiyacı için kapalı zarf usulile ayaktan koyun eti ve kesilmiş sığır eti satın alınacaktır.

2 — Şartnameleri Komisyonumuzda hergün görülür ve istiyenlere verilir.

3 — İsteklilerin yukarıda gösterilen geçici teminatları İzmir Gümrükleri Başmüdürlüğü Sorumlu Saymanlık veznesine yatırdıklarına dair vezne makbuzu ve kanunî belgelerle birlikte teklif mektublarının eksiltmeden bir saat evvel İzmir Memleket hastanesi karşısındaki komisyonumuza makbuz mukabilinde vermeleri ilân olunur. (15852)

Verem aşısı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

Parise giderek, Enstitü Pastörde, aşı işinde salâhiyetli meslekdaşlarım ve arkadaşlarımla istişarelerde bulunduk. Aşının ilk safhaları, bugünkü şekli ve istikbaldeki inkişaf istikametile varılabilecek neticeler etrafında uzun görüşmeler yaptık. Buradan Kopenhag'a geçtik. Kopenhag enstitüsü, Calmette aşısını incelememiz hususunda bize çok geniş imkânlar verdi ve lâboratuarlarda rahatça çalışmamız temin edildi. Bu arada, halka aşı tatbik eden teşkilâtı tamamen gezdik, her şeyi yerinde gördük. Kopenhagdaki incelemelerimiz bir ay kadar sürdü. Bundan sonra, İsviçreye geçtim. Burada yüz binlerce kişiye tatbik edilen B.C.G. aşısı hakkında Dr. Valse ile görüştüm ve lâboratuarında tetkiklerimi tamamladım. Tekrar Parise dönerek Pastör müessesesinde bir müddet daha çalıştım ve şimal memleketlerinde gördüklerimi onlara izah ettim.

— B.C.G. aşısı etrafında izahat verir misiniz?

—Rahmetli hocam Prof. Calmette ile arkadaşı Guérin'in keşfettiği B.C.G. aşısı, memleketimizde çoktanberi kullanılmaktadır. Ancak, ağız yolu ile verilen bu aşının, veremden koruma nisbeti yüzde otuz üçü geçmediği dünyadaki istatistik neşriyatile sabit olmuştur. Bunun üzerine daha başarılı bir aşı usulü aramak yolundaki ilmî çalışmalardan ve muhtelif denemelerden sonra, aşının ağız yolundan değil, deri içinden verilmesinin daha fazla fayda temin edeceği fikri üzerinde ittifak edildi. İlk defa İsveçte, Stockholm'da dünyaca tanınmış âlim profesörlerden, kıymetli dostum Dr. Valgrin bu usulü tatbik etti. Valgrin, yalnız yeni doğanlara değil, daha büyüklere de, «tüberkülin teamülü menfi olmak şartile» bu aşının tatbikında çok başarılı neticeler elde etti. Ondan sonra, Amerikalı Rosental, deriyi iğneliyerek aşıyı vücude sevketmek yolunu buldu; tatbik ve tavsiye etti. Bu usullerden hepsinin de kendisine mahsus iyi ve fena tarafları vardı; fakat incelemelerde bulunduğumuz Kopenhag enstitüsünde yüz binlerce kişiye tatbik edilen deri içine şırınga etmek usulünün, gerek tatbik, gerekse verdiği neticeler bakımından üstünlüğü, hemen umumî bir kabule sebeb olmuştur. Ağız yolundan içirilerek aşılamada muvaffakiyet yüzde otuz üçü geçemediği halde; tatbik ettiğimiz deri içi usulünde bu başarı nisbetinin yüzde doksanı bile geçtiğini gördük ve anladık.

— B.C.G. aşısı vereme tutulanlara tatbik edildiğinde bir fayda temin ediliyor mu?

— Şunu şimdiden açıklamak isterim ki, Calmette, verem savaşında bir korunma vasıtasıdır. Hiç bir surette verem mikrobu ile temasa gelmemiş olan ve bundan dolayı kendilerinde tüberkülin teamülü menfi olanlara, veremden korunmak üzere tatbik edilir. Veremli hastaların tedavisinde, verem geçirmiş olanlarda ve hastalık geçirmiyerek sadece verem mikrobu ile temas etmiş ve bu yüzden tüberkülin teamülü müsbet bulunmuş kimselerde halen kullanılmamaktadır.

— Memleketimizde bu aşı sistemlerinden hangisi, ne zaman tatbik edilecektir?

— Amerikanın mühim bir kısmında, İsveçte, Norveçte, Danimarkada, geniş mikyasta tatbik edilmiş ve edilmekte olan deri içi usulünün kabulü ilmî ve mantıkidir. Yalnız, Calmette aşısının bu yeni şeklini tatbik için tetkiklerde bulunduğumuz memleketlerde, gördüğümüz teşkilâtın kurulması ve bu işte görevlendirilecek personelin yetiştirilmesi gerekmektedir. Memleketimiz için bu imkânlar tamamen mevcuddur. Bu işe aid teşkilât Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlandıktan sonra, Bakanlıkdan vereceği emirle tatbikatına başlanacaktır.»

Necdet EVLİYAGİL

Yurdumuzdaki bazı elçiliklerde beliren endişe

— Baştarafı 1 inci sahifede —

hüküm sürmektedir. Bu endişenin sebebi, Rus tazyikı altında bulunan bu memleketlerin haricdeki memurlarının siyasî kanaat ve düşüncelerinin sorulmasıdır. Komünist ideolojisine aykırı kanaate sahib olduğu tesbit edilecek sefaret ve elçilik memurları arasında büyük ölçüde değişiklik yapılması beklenilmektedir.

Biz söylemiştik

— Baştarafı 1 inci sahifede —

içinde ucuzladı. Bu ucuzlayışın cemiyet bünyesinde ne gibi tesirler yaptığını bize ayna gibi gösterecek, cürüm ve hastalık istatistiklerimiz -maalesef- yoktur. Onun için rakının ucuzlatılması, yani daha kolay tedariki imkânlarının hazırlanması aleyhinde konuşanlar davalarını ispat edecek delliller elde edemediler. (Zaten bütün bu istatistikler de ancak rakıyı ucuzlatmış olan hükûmetin elinde bulunabilirdi.) Çok geçmedi, bir sene sonra gördük ki rakı sarfiyatı bir misli artmış. Geçen senenin bu mevsiminde ayda 400 ton rakı içen Türkiye, bu sene 800 ton içiyormuş. Bu rakamı bizzat Tekel veriyor. Doğrusu iftihar edilecek şey!

Eğer rakı -bildiğimiz gibi- bir zararlı şeyse bunun bir misli arttığını görmüş olmak başta Tekel İdaresi olduğu halde Türk camiası için sevinilecek şey değildir. Bu o demektir ki eskiden yüz kişi içiyorsa şimdi iki yüz kişi içiyor, yahud eskiden bir kişi yüz gram içiyorsa şimdi iki yüz gram içiyor.

İçki, bir medenî afettir. Kumar gibi, fuhuş gibi, eroin gibi. Bunun ortadan kalkmasına imkân bulunamıyor, yalnız tahdidine uğraşılıyorken bir de yayılmasını kolaylaştıracak tedbir alınması, bu tedbiri alanların böyle tehlikeli mevzularda ya kaygısız, yahud malûmatsız olduklarına delâlet eder.

İstanbul gibi, şüphesiz rakının en çok aktığı bir şehirde bir gün geldi ki vatandaş, sarhoş tasallûtu korkusile akşam evinden çıkamaz oldu. Bir gün geldi ki, hükûmetin en sert tedib vasıtası olan Sıkıyönetim mahkemeleri sarhoşlarla uğraşmak zorunda kaldı. Beş, on, yüz, beş yüz, beş bin âvare keyif edecek diye namuslu adamlar sindi. Mahalleler nâra seslerile çınladı. Bedmestler, vaziyete hâkim oldular. Nihayet matbuata kadar akseden şikâyet silsileleri üzerine zabıta takviye edildi. Sarhoşlarla mücadele başladı. Her akşam öbek öbek toplanan körkandiller, hâlâ karakollara, mahkemelere sevkediliyor; fakat rakı ucuzlukta berdevam. Ayda 800 tonluk sarfiyat belki yarın 1000, 1500 ton olacak. O zaman sarhoşlarla mücadelenin davayı esasından halletmediğini göreceğiz. Ne demeli, Allah halimize acısın!

YENİ ESERLER

Yeni Türk şiiri antolojisi

Varlık yayınları tarafından neşredilen 4 cildlik, Başlangıcından bugüne Türk şiiri antolojisinin 4 üncü ve son cildini teşkil eden Yeni Türk şiiri antolojisi de çıkmıştır. Cumhuryetten sonra şöhretlerini yapmış genc şairlerin en güzel eserlerini bir arada toplıyan bu kitab Yaşar Nabi tarafından hazırlanmıştır. Toplıyanın bir önsözünü de havi olan bu kitabın fiatı 1 liradır.

«Okul-Aile Birliği»

Millî Eğitim Bakanlığının «Okul-Aile Birliği» adı ile neşretmekte olduğu belletenin ikincisi çıkmıştır. Okul-aile birliklerinin çalışmalarını desteklemek maksadile senede 4 defa çıkacak olan belletenin bu sayısında çocuklarımızın en iyi şekilde yetişmesini sağlıyacak değerli etüdler vardır.

BAYAN SEMİRAMİS GÖRÜN ile BAY GUY C. MAYES Evlendiler. 4 Aralık 1947

Teşekkür

Merhum Rasih Hersekin bıraktığı muvafakatname gereğince hastanemize verilen 1000 liralık, malzeme için Tekel Genel Müdürlüğü Mensubları Yardım Derneği başkanlığına teşekkürlerimizi sunarım.

Gureba Hastanesi Baştabibi Operotör Dr. Sedad Ercan

Dörtler arasında anlaşmazlık

— Baştarafı 1 inci sahifede —

Molotov, Avusturyayı esaret altına almak hususundaki Amerikan programile Sovyetler Birliğinin bu memleketle ilgili «hayırsever» hareketlerinden bahsedince, Marshall şunları söylemiştir:

«— Bu konuda geçen gün söylemiş olduklarımı tekrarla iktifa ediyorum; M. Molotov, kendi isnad ve imalarına hakikaten inanmakta olduğuna beni ikna edemez. Birleşik Amerikanın gayelerinin bu şekilde tağyiri yeni bir şey değildir. Bu gibi isnadların herhangi bir esasa dayanmadığını geçenlerde de belirtmiştim.»

Müzakere çıkmaza girince

İngiltere Dış İşleri Bakanı Bevin de, batılı müttefiklere Avusturyada isnad edilen gayeleri kesin olarak reddetmiştir. Müzakerenin çıkmaza gireceği bir sırada söz alan Marshall, Avusturya barış andlaşması hakkında bir uzlaşmaya varılamadığına göre, konseyin Almanya iktisadî meselelerine geçmesini teklif etmiş ve bu konunun yarın ele alınması kararlaştırılmıştır.

Marshall, Bevin ve Bidault, Avusturyadaki Alman malları hakkındaki Rus isteklerinin açıklanmasında ısrar etmişler ve sonunda Molotov şunları söylemiştir:

«— Potsdam konferansında Sovyetler Birliğine verilmesi kararlaştırılandan yüzde 10 daha az.»

Fakat Molotov bu isteğini rakamlarla tırmamıştır.

Rusyanın hedefi

New-York 4 (a.a.) — Londra konferansı hakkında yorumlarda bulunan New-York Times gazetesi teessürlerini ifade eden şu mütalealarda bulunmaktadır:

Alman andlaşması müzakerelerinin iki ay sonraya atılması hakkındaki Molotov'un teklifi, Sovyetler Birliğinin bir sulhu akdetmekten ziyade silâhsız bir harb yapmak ve batı demokrasilerine karşı taarruzuna devam etmek arzusunda olduğunu teyid etmektedir. Sovyet hücumlarının bu kış Fransada ve İtalyada son haddini bulmasını beklemek lâzım geldiğine göre Kremlin'in sulhu müzakere etmeden evvel bu sivil harbin neticelerini bekletmek istemesi pek tabiidir.

Köy okulları inşaatı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

kulları inşaatı meselesinde mühim bir prensip kararı almıştır. Bu okullar, vasatî 15 bin liraya mal olmakta, 5 bin lirasını köylü, inşaatta bizzat çalışmak suretile bedenî mükellefiyetle ödemektedir. Geri kalan kısmından, devletçe yapılan yardımlardan artan 7-8 bin lira da gene köylü tarafından ödenmektedir. Mesele görüşülürken komisyondaki Demokrat milletvekilleri ,köylünün, hiç olmazsa bu kısmı ödemekten kurtarılmasını ileri sürmüşlerdir.

Filhakika şehir ve kasabalardaki okullar, doğrudan doğruya devlet tarafından inşa edilmektedir. Kütahya milletvekili Hakkı Gedik'in teklifi üzerine açılan müzakereler hararetli olmuştur. C.H.P. li milletvekillerinin çoğunluğu tarafından da desteklenen bu mütalea üzerine bir prensip kararına varılmıştır. Bu karara göre, köylü, esasen bu inşaatın üçte birine bedenî mükellefiyet şeklinde iştirak etmekte olduğundan, diğer kısmının doğrudan doğruya devletçe ikmali uygun görülmüştür.

İtalyan Kurucu Meclisinde dövüş

Roma 4 (a.a.) — (L.P.S.) Dün İtalyan kurucu meclisinde Anayasa tasarısı müzakere edilirken sağcı saylavlarla solcular arasında başgösteren münakaşa dövüşe kadar varmıştır.

Anayasa tasarısında cumhuriyet hükûmeti şeklinin tâdil edilemiyeceğine dair mevcud hüküm müzakere edilirken solcu kralcı saylavların sözlerine karşı bu saylavlar müdahalede bulunmuşlar, bunun üzerine bazıları mikrofonu kapatmak istemişler ve aralarında dövüşmüşlerdir.

Neticede dövüşen saylavlar ayırd edilmiş ve oturuma muvakkaten son verilmiştir.

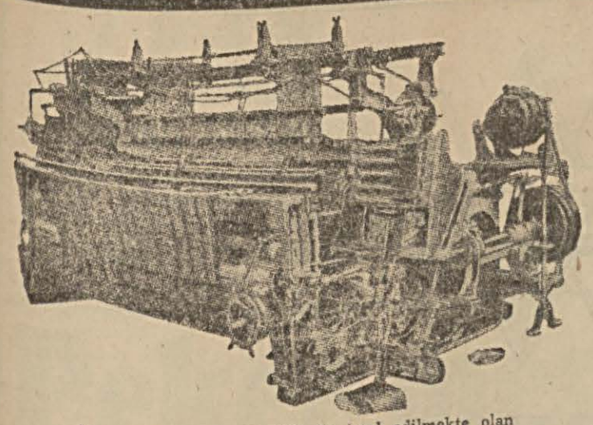

İsveç malzemesi ve işçiliği ile imal edilmekte olan

SCHÖNHERR CFS tipi

Yün Dokuma Tezgâhları kısa zamanda teslim edilmektedir.

TALÂT ERLER, Bankalar Cad. Nazlı Han, kat 2, Galata
Tel: 43811, Telgrf: BÜYÜK, İstanbul

Elektrik Makinisti Alınacak

Çanakkale Belediye Başkanlığından:

1 — Şehrimizde yeni kurulan 360 beygirlik bir ve 180 er beygirlik iki aded Dizel grupundan müteşekkil elektrik motörlerini işletmeye muktedir bir makinist alınacaktır.
2 — Makine mühendisi tercih edilecektir.
3 — 600 liraya kadar ücret verilecektir.
4 — Taliblerin 10 aralık 1947 gününe kadar Belediye başkanlığına müracaatleri. (16200)

İŞÇİ KIZLAR ARANIYOR

Ambalaj işlerinde çalışmak üzere işçi kızlar aranmaktadır. İstiyenlerin her gün Fincancılar Rızapaşa yokuşunda Şark hanında 31 - 32 numaraya müracaatleri.

Amerikanın en üstünlerinden biri olan
«Spencer Farms Brand» markalı **REÇELLER**
Fabrikadan doğrudan doğruya Türk ithalâtçılara teklif ediyoruz.
Yalnız ithalât lisansını tedarik edebilen müesseselerinden müracaat kabul edilir.

LASTER DISTRIBUTING Co.
7 East, 42 nd Street, N. Y., N. Y. U. S. A.
Telgraf adresi: LESILASTER — NEW-YORK
Bilûmum mallar için müracaat ediniz.

Tuz naklettirilecek

Tekel İstanbul Başmüdürlüğünden:

948 yılı içinde Çamaltı tuzlasından Kasımpaşa tuz ambarına gelecek tahminen 7000 ton tuzun nakli ve istif işi açık eksiltmeye konulmuştur.
Bu iş için geçici teminat 1459 liradır. İstekliilerin şartnameyi görmek için hergün ve eksiltmeye iştirak için de 22 aralık 947 pazartesi günü saat 15 te Başmüdiriyetimiz muhasebe şubesine müracaatleri ilân olunur. (16768)

DİKKAT
İNGİLTEREDEN GETİRTTİĞİMİZ
Arkası boyalı 2 numara muhtelif desenlerde hakiki
LİNOLEUM MANTARLI YER MUŞAMBALARIMIZ
Toptan fiata PERAKENDE olarak satışa arzedilmiştir.
AGOP ÇUBUKÇIYAN
Sultanhamam Katırcıoğlu Han No. 9 İSTANBUL

Elektriksiz Yerlerin Nazarı Dikkatine:
En az sarfiyatla ELEKTRİK istihsal eden
GENERATÖRLERİMİZ
GELMİŞTİR.
Teşhir edildiği yer: Güven Han 1 nci kat No. 1 Galata — İstanbul
SERATTAR İthalât - İhracat T. A. Ş.
Kayseri Han 5 - 6 - 7, Sirkeci — İstanbul.
Tel. Adres: SERATTAR, İstanbul, Telefon: 21719

Antalya Defterdarlığından:

1 — Kazanç vergisinden 2352 lira borçlu Murad Yerebakanın borcuna mukabil haczedilen Antalyanın Tahıl pazarı mahallesinde kâin şarkan 10-7 parsel ve yol, garban 2-3-5 parsel ve yol, şimalen 7-8-3-10 parsel, cenuben 2-3-4-5 parsel ve yol ile mahdud 3196 lira kıymetinde kayıdlı ve 25 bin liraya Ziraat Bankasına ipotekli ve muacceliyet kesbetmemiş 4/5 hisseli bahçeli ev.
2 — Kılıcaslan mahallesinde tarafları şarkan 34 parsel İbrahim arsası, garban 36 parsel İbrahim arsası, şimalen 4 parsel Osman ve 5 parsel, cenuben 37 parsel belediye arsasile mahdud 364 metrl murabbaı ve 5000 lirayı Ziraat Bankasına ipotekli muacceliyet kesbetmemiş 500 lira kıymetinde kayıdlı arsa.
3 — Keşirler köyünde tarafları şarkan Hasan oğlu Selim tarlası, şimalen şirket harkı, garban Halil kızı Resül Ayşe; cenuben Rekuş oğlu Ramazan ve Hasan oğlu Hamdi Dayko tarlalarile mahdud 500 lira kıymetinde kayıdlı 551581 metre murabbaı tarla.
4 — Keşirler köyünde şimalen şirket harkı, şarkan Karaferyeli Receb oğlu Demir tarlası, cenuben Hamdi Dayko ve Isa oğlu Ali, cenuben Bekir oğlu İbrahim tarlası ile mahdud 459651 metre murabbaı ve 500 lira kıymetinde kayıdlı nısıf hisseli tarla.
5 — Keşirler köyünde şarkan Isa oğlu Ali, şimalen Hasan oğlu Selim ve Bekir oğlu İbrahim, garban Zekuş oğlu Ramazan tarlaları; cenuben köy harkı ile mahdud 413686 metre murabbaı ve 350 lira kıymetinde kayıdlı nısıf hisseli tarlasından ibaret 5 parça gayrimenkulün ipoteklilerin ipotekli alacağın yeni, alana geçmek şartile ve diğerlerinin doğrudan doğruya açık arttırma suretile 18 kasım 947 salı gününden itibaren müzayedeye vaz ile 8 aralık 947 günü pazartesi saat 15 te ihalei evveliyesinin ve 18 aralık 947 perşembe günü saat 15 te ihalei kat'iyesinin icrasına Antalya vilâyet idare kurulunun 13/11/947 gün ve 245 sayılı kararile karar verilmiştir.
İsteklilerin şartname vesair malûmat almak için belirli günde %7,5 nisbetinde teminat mektub veya makbuzlarile birlikte Antalya Defterdarlığına müracaatleri ilân olunur.

SOBA İHTİYACI olanlara
Dünyaca meşhur Belçikanın KONTİNANTAL marka EMAYE ve NİKELLİ kömür ve odun SOBALARIMIZDAN az bir miktar gelmiştir. Almak için acele ediniz.
Galata, Mahmudiye Cad. No. 85; Tel: 44362

KİTAB BASTIRILACAK

KIZILAY DERNEĞİ
İstanbul Deposu Direktörlüğünden:

1 — Örneği depomuzda mahfuz takriben 28 - 35 formalık «Anatomi ve Fizyoloji» adlı kitabdan 2000 nüsha cildli olarak bastırılacaktır. Bu kitab ihalesi, resim ve klişelerle baskı ve cild işleri olmak üzere depomuzda mevcud hususi şartnamelerine göre, ayrı ayrı tarihlerde kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.
2 — İsteklilerin teklif ve teminatlarını resim ve klişeler için 11/12/1947 perşembe günü saat 11 e kadar depomuza tevdi etmiş olmaları lâzımdır.
3 — Derneğimiz artırma ve eksiltme kanununa tâbi olmayıp ihalede serbesttir.
4 — Fazla tafsilât almak istiyenlerin Mimar Vedad caddesi Kızılay Hanında muamelât servisine müracaatleri açıklanır.

GRİPİN

GRİP - BAŞ - DİŞ ve ROMATİZMA AĞRILARINA KARŞI

Elektrik Makinisti Alınacak

İznik Belediyesinden:

İznikte (150) lira ücretli elektrik makinistliği münhaldir. Aşağıdaki şartları haiz olanların müracaatleri:
1 — Nafıa Bakanlığı Elektrik Etüd Idaresince elektrik makinistliğini yapmağa ehliyeti bulunmak.
2 — Belediye memur ve müstahdemleri nizamnamesinin 4 üncü maddesinin C ve müteakib maddelerindeki yazılı evsafı haiz bulunmak.
3 — Askerlikle ilişiği bulunmamak.
4 — Şimdiye kadar çalıştığı mahallerden bonservisi bulunmatk. (16624)

YUNAN DEĞİRMEN TAŞLARI
Teminatlı ve Muhayyer olarak satılır.
TÜRK - ELLAS T. A. Ş.
Galata, Gümrük sokak 2/5, Yeni Han (Eski Kredilione Han), No. 5.
Telgraf: TÜRKELLAS — Tel: 41410.

RESSAM ALINACAK

Deniz Fabrikaları Genel Müdürlüğünden:

Gölcük Deniz Fabrikaları tekne hesab ve resim bürosunda çalışmak üzere iki aded yevmiyeli ressam alınacaktır.
Bu ressamlara yapılacak sınav neticesi gösterecekleri liyakate göre bütün zamalr dahil en çok (130) kuruşa kadar saatlik ücret verilecektir.
Aşağıda yazılı belgeleri haiz olanların gidip gelme yol masrafları kendilerine aid olmak üzere bir dilekçe ile Genel Müdürlüğümüze müracaatleri.
1 — Türkiye Cumhuriyeti tebaasını haiz ve Türk olmak
2 — Askerî ödevini yapmış olmak (yaş haddi azamî 40 tır.)
3 — Ağır hapis cezasile mahkûm olmamak,
4 — Askerî, kara, deniz ve hava fabrikalarından terki hizmet etmiş veya kovulmuş olmamak,
5 — Kimlik cüzdanı,
6 — Askerlik vesikası,
7 — Son çalıştığı yerden hizmet vesikası,
8 — 6 aded vesikalık fotograf,
9 — Aşı kâğıdı,
10 — Iyi huy kâğıdı. (16426)

Düz Galvanizli Saçlarımız

Gelmiştir. Fiatımız . Ehvendir.
SERATTAR İthalât - İhracat Türk Anonim Şirketi
Sirkeci, Kayseri Han 5 - 6 - 7, İstanbul
Telefon: 21719, Telgraf Adr. SERATTAR — İstanbul
Satış Mağazamız: Galata, Mumhane caddesi No. 100 İstanbul
Telefon: 42699

Otomobil İç ve Dış Lâstikleri

Aşağıdaki ölçülerde olmak üzere müsaid fiatlarla TİCARET OFİSİ Müdürlüğünde satılmaktadır.
Lâstikler, Ofisin Aşirefendi caddesinde Ihsaniye deposunda görülebilir.

Ölçüler	Dış lâstik	İç lâstik
700×16	84,14 Lira	11,82 Lira
650×16	79,46 »	11,47 »
600×16	73,31 »	8,27 »
525×17	82,50 »	12,05 »

Devlet Demiryolları İşletme U. M. den:

Lâğımcı Kazması Alınacak

Devlet Demiryolları Haydarpaşa Satınalma Komisyonundan:

1 — Nümunesi komisyonda mevcud olan lâğımcı kazmasından 500 aded taahhüdünü ifa edemiyen müteahhidi hesabına açık eksiltme ile satın alınacaktır.
2 — Muhammen bedeli 1750 lira olup muvakkat teminatı 131 lira 25 kuruştur.
3 — Buna ait şartname komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır.
4 — Eksiltme 15 aralık 1947 pazartesi günü saat 15,30 da Haydarpaşa Gar binası dahilindeki Haydarpaşa Satınalma Komisyonunda yapılacağından arzu edenlerin vaktinde komisyonda hazır bulunmaları. (16349)

DİLSİZ, KÖRLER OKULUNDAN:
Okul için 2 mürebbiye, 2 hademe; 1 kapıcı alınacaktır. Aksaray Cerrahpaşa Caddesi No, 35; Okul Müdürlüğüne müracaat. Müdiriyet

PROJE YAPTIRILACAK

Arapsun Belediye Başkanlığından:

1 — Kasabamızda yeniden tesis edilecek termik santral ve elektrik tesisatı projesi açık eksiltme ile yaptırılacaktır.
2 — Muhammen bedeli 1200 liradır.
3 — Taliblerin 10/12/947 akşamına kadar teminatile birlikte teklif mektublarını vermeleri ilân olunur. 16521

Türk Yüksek Mühendisleri Birliğinden:

22 nci yıllık genel toplantı 7 aralık 1947 pazar günü saat 9,30 da Ankarada Atatürk Bulvarındaki Birlik Merkezinde yapılacaktır. Azanın teşrifleri rica olunur.

Demir ve Pirinç Ağaç Vidasile Demir ve Pirinç Çivi Alınacak

Askerî Fabrikalar Genel Müdürlüğü Ticaret Şubesi Müdürlüğünden:

50	Kg.	Pirinç ağaç vida	75 X 5.7 mm.
50	Kg.	Pirinç ağaç vida	45 X 5 »
50	Kg.	Pirinç ağaç vida	40 X 3.5 »
30	Kg.	Pirinç ağaç vida	30 X 3.5 »
25	Kg.	Pirinç ağaç vida	17 X 3 »
40	Kg.	Demir ağaç vida	40 X 3 »
40	Kg.	Demir ağaç vida	30 X 3.5 »
800	Kg.	Demir çivi	70 X 3 »
500	Kg.	Demir çivi	55 X 2.5 »
40	Kg.	Demir çivi	20 X 1.2 »
30	Kg.	Pirinç çivi	15 X 1.5 »

1) Yukarıda miktarı, cinsi ve eb'adı yazılı pirinç ağaç, demir ağaç vidası ile demir ve pirinç çiviler satın alınacaktır.
2) İhalesi 17 aralık 1947 çarşamba günü saat 15 te yapılacaktır.
3) İdarî şartnamesi her gün Ticaret Şubesinde görülebilir.
4) İsteklilerin pazarlık için belli gün ve saatte % 7,5 geçici teminatlarile birlikte Ticaret Şubesine gelmeleri. (16604)

BİR MÜHİM İSVEÇ
BOYA
ve
CİLÂ
FABRİKASI
Otomobil, deri ve mobilya sanayiine selüloz laka ve sintetik emaye boyaları satış için, branşı iyi bilen bir mümessil arıyor.
Müracaat: «A 18» rumuzu ile Gumaelius Advertising Agency, Stockholm, İsveç.

TELEFON ARANIYOR
Maçka civarında telefonu olup da devretmek isteyenler, Maçka Bronz sokak Başarı Apt. 1 dahili 7 ye müracaat etmeleri.

Dr. ORFANİDİS
Deri, frengi, zührevî hastalıklar mütehassısı
Beyoğlu, Tokatlıyan karşısı Suterazi (Turnacıbaşı sokak) Nil Apt. 5/3 — Tel: 43734

Defter usullerine vâkıf bir
KÂTİBE ARIYORUZ
Posta Kutusu 1662 R. A. O, rümuzuna müracaat.

ŞİŞLİ
Bulgar Hastanesinden:
10000 kilo inek sütü
1000 kilo sığır eti
1200 kilo koyun eti
Yumurta bakkaliye erzak vesaire 1948 senesi nihayetine kadar bir senelik ihtiyacı için yukarıda miktarları gösterilen mevaddı gıdaiye 16/12/1947 salı günü saat 15 te eksiltmeye konulacağından iştirak etmek isteyenlerin hastane idaresine müracaatleri ilân olunur.

ZAYİ BORDRO
Osmanlı Bankası vasıtasile Merkez Bankasının 15/8/1946 tarih ve 75168/8904 sayılı mektubile satmış olduğumuz 9133.10.10 sterline aid kambiyo satış bordrosunu kaybettik. Yenisini çıkaracağımızdan hükmü kalmamıştır.
Trak Ticaret Anonim Şirketi

DOKTOR
EŞREF SAĞLAR
seyahatten dönerek hastalarını kabule başlamıştır. Altıyol Çilek sokak No. 4. Kadıköy

% 6 FAİZLİ

III üncü Tertip

Kalkınma İstikrazı

Tahvilleri

95 liraya 100 liralık
475 liraya 500 liralık
950 liraya 1.000 liralık
4.750 liraya 5.000 liralık

tahvil verilir.
Senelik faiz % 6 dır. Altı ayda bir yarıyarıya ödenir. Faizler ve tahvil bedelleri ödenirken vergi ve resim namile hiç bir kesinti yapılmaz.
Bu tahvilleri arttırma, eksiltme ve sözleşmelerde teminat ve millî emlâk alımlarında bedel olarak üzerinde yazılı kıymetle kullanabilirsiniz. Ayrıca dilediğiniz anda paraya da çevirebilirsiniz.
Satış yeri: Bütün bankalar.
Satış müddeti: 1/12/1947 — 13/12/1947 (16246)

Asistan Alınacak

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden:

Tabii Ilimler Fakültesi/ jeoloji Enstitüsüne 35 lira asli maaşlı ikinci sınıf bir asistan alınacaktır. Isteklilerin, Rektörlükten asistanlık sınavlarına giriş şartlarını öğrenerek, 15/12/947 tarihine kadar şahsan veya yazı ile başvurmaları ve sınavların 25/12/947 günü saat dokuzda Yüksek Ziraat Enstitüsünde yapılacağı ilân olunur. 16603

Öksürük ve Bronşite karşı
TURAL
Komprimeleri

Yatakhane Binası İnşaatı

ANKARA VALİLİĞİNDEN:

1 — Ankara Yüksek Beden Eğitiminde yapılacak iki yüz kişilik yatakhane binasının dördüncü kısım tamamlama inşaatının ihalesinin 16/12/947 tarihine raslıyan salı günü saat 14 te Bayındırlık komisyonunda yapılmak üzere kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Keşif bedeli 29965 lira 85 kuruştur. Geçici garantisi 2247.45 liradır.
3 — Isteklilerin teklif mektublarını geçici garanti mektub veya makbuzlarile Ticaret Odası vesikalarını ve bu iş için ihale tarihinden en az üç gün evvel Valiliğe istida ile müracaat ederek alacakları yeterlik belgelerini hâmilen yukarıda adı geçen günde saat 14 e kadar Bayındırlık komisyonu reisliğine vermeleri.
4 — Bu işe aid keşif ve şartnameyi her gün Bayındırlık müdürlüğünde görebilecekleri. (16525)

ZEYTİN FABRİKATÖRLERİNİN DİKKATİNE:
İTALYA MAMULÂTI
Her çapta hidrolik zeytin presleri, zeytin değirmenleri, zeytinyağı separatör santrifujları
GELMİŞTİR.
Müşterilerimizin emrine âmadedir.
NİZAMETTİN TURGAY
Galata Sermed Han 34/35, İstanbul
Telg: NİZAMKAY — Telf: 40010

Satılık kamyon

Afyonkarahisar Belediyesinden:

Belediyemize aid yeniden rektefeden çıkmış kasası demir tabla ve bir aded iç ve dış lâstiği mücedded Dodj marka 10 plâka numaralı faal kamyon (3500) lira muhammen bedelle 21/11/947 gününden itibaren 20 gün müddetle açık arttırmıya çıkarılmıştır.
% 7,5 teminat muvakkatesi olan 412 lira 50 kuruşu ihaleden evvel Belediye tahsildarına tediye ederek alacağı makbuzla ihaleye iştirak edeceklerdir.
Makineyi görmek istiyenler her zaman Belediye seyrüsefer âmirliğine, arttırma şartnamesini görmek istiyenler de Belediye Saymanlığına müracaat etmeleri ilân olunur. (16625)

Tekel Genel Müdürlüğü İlânları

Malzeme Alım Şubesinden:

Cinsi	Miktarı	Güvenme parası	İHALE Tarihi	Günü	Saati
Pirinç çekme çubuk (nam ve hesaba)	2920 kilo	559,55	12/12/947	Cuma	9.30
Elektrik ampulü	22650 aded	2350,00	»	»	9 45
Bakır boru	400 metre	150,00	»	»	10 .
Kalın kınnap	2500 kilo	700,00	»	»	10,15
Su tanelası	150 metre				
Ofset lâstiği	6 »				
Kazan geçesi	50 »				
Çuha (su merdanesi için)	6 »	250,00	19/12/947	Salı	9 45
Ofset çinkosu	50 aded				
Granaj bilyası	2000 »				
Çelik çekme boru	125 metre	280,00	»	»	9,30
Demir su borusu	150 »				

1 — Yukarıda cins ve miktarı yazılı malzeme pazarlıkla satın alınacaktır.
2 — Pazarlık hizalarında gösterilen gün ve saatlerde Kabataş Genel Müdürlük Malzeme Alım Şubesindeki komisyonda yapılacaktır.
3 — Şartname ve listeleri adı geçen şubede görülebilir.
4 — Isteklilerin belirli gün ve saatlerde hizalarında gösterilen güvenme parası ile birlikte sözü geçen komisyona müracaatleri ilân olunur.
5 — İdare kısmen veya tamamen ihalede serbesttir. (16668)

RADYO

Bugünkü Program

7.28 Açılış ve program — 7.30 Müzik (Pl.) — 7.45 Haberler — 8.00 Şarkılar (Pl.) — 8.15 Müzik (Pl.) — 9.00 Kapanış.

*

12.28 Açılış ve program — 12.30 Müzik (Pl.) — 13.00 Haberler — 13.15 Müzik (Pl.) — 14.00 Kapanış.

*

17.58 Açılış ve program — 18.00 Dans orkestrası — 18.30 Konuşma — 18.45 Karışık şarkılar — 19.00 Haberler — 19.15 Geçmişte bugün — 19.20 Yurddan sesler — 19.45 Müzik (Pl.) — 20.15 Radyo gazetesi — 20.30 Serbest saat — 20.35 İncesaz — 21.15 Konuşma — 21.30 Karışık şarkılar — 22.00 Konuşma — 22.15 Dans müziği (Pl.) — 22.45 Haberler — 23.00 Program ve kapanış.

BULMACA

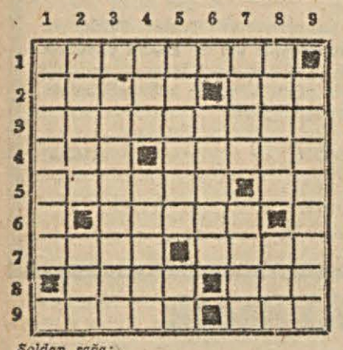

Soldan sağa:
1 — İçtima. 2 — Aza yazılı manasına müzekkeb bir emir, bundan iyisi can sağlığı. 3 — Rumanyanın bir kısmını çeviren sıradağlar (ceml). 4 — Bir göz rengi, kesit. 5 — Ne var ne yoksa hepsini içeriye doldurmak, bir renk. 6 — Büyükler (eski dilde ve ceml). 7 — Bayağıca, meşhur asânın sahibi. 8 — Hak dağıtmakla mükellef müesseselere nisbeti olan, memurlara gene yapılacağı söylentileri dolaşan şey. 9 — Vaktile Yunanistanı batı Anadoluya bağlıyan ve battığı rivayet edilen kıt'a, ıcra.

Yukarıdan aşağıya:
1 — Bitirip sonunu getirme. 2 — Eski süslerden birile tezyin edilmiş, bunlar birbirine kavuşmaz amma insan insana kavuşur. 3 — Esnaf böyle satış yapar. 4 — Etin kemiksiz ve sinirsiz yeri, manevi yükseklikler (eski dilde ceml). 5 — Elde edemez, bir hayvan. 6 — Gruplardan. 7 — Bir çeşid pudra, ışık verici (eski terim). 8 — Çevrilince ced sahibi olur, arık su gibi temiz. 9 — Aşırma (argo).

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ç	E	L	İ	K	Ç	A	K	I
2	A	D	E	L	E	■	Z	A	R
3	M	A	K	A	L	E	■	L	A
4	S	E	■	M	E	L	E	K	■
5	A	D	A	■	B	A	L	■	K
6	K	E	Ş	K	E	K	■	M	E
7	I	N	A	A	K	K	R	Ü	T
8	Z	■	L	İ	■	E	■	Z	E
9	I	S	■	L	V	T	F	E	N

BORSA

İstanbul Borsasının 4/12/1947 fiatları

Londra	— 1	Sterlin	11.3856
New-York	— 100	Dolar	282.52
Paris	— 100	Fransız Fr.	2.3508
Cenevre	— 100	İsviçre Fr.	65.7270
Amsterdam	— 100	Florin	105.5468
Bruxelles	— 100	Belçika Kr.	6.3887
Prag	— 100	Çekoslovak Kr.	5.60
Stockholm	— 100	İsveç Kr.	77.8860

DEVLET ISTIKRAZLARI ve ŞİRKET ESHAMI

	Alış	Satış	
%7 faizli tahviller			
Sivas-Erzurum I	22.10	22.10	
Sivas-Erzurum 2-7	21.00	21.00	
1941 Demiryolu I	20.00	20.00	
1941 Demiryolu II	20.76	20.76	*
1941 Demiryolu III	20.45	20.45	
Millî Müdafaa I	19.90	19.90	
Millî Müdafaa II	20.75	20.75	*
Millî Müdafaa III	21.05	21.05	
Millî Müdafaa IV	20.00	20.00	
%6 faizli tahviller			
Kalkınma istikrazı	97.60	97.60	
Kalkınma II	97.60	97.60	*
1941 Demiryolu VI	97.05	97.05	
%5 faizli ikramiyeliler			
1933 Ergani	22.30	22.60	
1938 ikramiyeli	20.25	20.75	
Millî Müdafaa	20.20	20.20	
Demiryolu IV	98.95	98.95	
Demiryolu V	100.45	100.45	
Anadolu Demiryolu grupu			
Tahviller 1-2	99.—	99.—	*
%60 hisse senedleri	53.—	55.—	
Mümessil senedleri	71.25	71.25	
Şirket hisseleri			
Merkez Bankası	129.—	130.—	
İş Bankası	20.—	20.—	
Türk Ticaret Bankası	4.—	4.—	*
Aslan çimento	10.5	10.5	

* Borsada muamele görmüştür.

İSTANBUL BELEDİYESİ ŞEHİR TİYATROLARI

Bu akşam saat 20 de DRAM KISMI
İki Başlı Kartal
Yazan: Jean Cocteau
Çeviren: Aziz Hüdai Akdemir
Telefon: 42137

★

KOMEDİ KISMI
İpekçi Merhum
Yazan: İbnirrefik Ahmed Nuri
Telefon: 40409
Salı günü saat 19 da talebe temsili. Pazar günleri 15 te matine. Cumartesi ve çarşamba günleri 14 te ÇOCUK tiyatrosu.

KİRALIK APARTIMAN
6 oda, nezaret, kalorifer, sıcak su, İstanbul. Piyerloti Caddesi No. 7/9, saat 16 - 17 müracaat.

KAYIB — Beşiktaş Emniyet Sandığından alınan 26/7/945 gün 373 sayılı cari hesab cüzdanı kaybolmuştur. Yenisi alınacağından hükmü yoktur.
Beşiktaş 23 üncü ilkokul Yoksul Çocuklar Yardım Cemiyeti

TAŞRA BAYİLERİNE:
Fevkalâde bir mücevherât ve gümüş parlatma tozu olan
PROGRESS'in
mübayaası için ithalâtçısı:
Istanbulda Yenipostane caddesinde Mehmed Ibrahim Berkmen'e yazabilirsiniz.

Sahib ve Başmuharriri: NADİR NADİ
Bu nüshada yazı işlerini fiilen idare eden
CEVAD FEHMİ
Cumhuriyet Matbaası

İÇKİLİ KRİSTAL SALONUNDA HER AKŞAM

SAFİYE AYLÂ

MEFHARET YILDIRIM

PERİHAN ALTINDAĞ

SEMİHA ALTIN

COŞKUN KARDEŞLER

SALÂHADDİN PINAR

SADİ IŞILAY

HER PAZAR İÇKISIZ AILE MATINELERI. Telefon: 82699

PERİHAN ALTINDAĞ SÖZERİ SALONU
YARIN AKŞAM saat 20 de BÜYÜK GALA İLE AÇILIYOR

PERİHAN ALTINDAĞ (SÖZERİ)

MEFHARET YILDIRIM

SAFİYE AYLÂ

MUAZZAM FASIL: SAFİYE TOKAY — MUSTAFA KOVANCI — NECATİ TOKYAY — AHMED YATMAN — HAMDİ TOKAY — FEYZI ASLANGIL — CEMAL CÜNBÜŞ — HASAN TAHSİN
OKUYUCULAR: KEMAL GÜRSES — FARUK ALTIN — HÜSEYİN REŞAD
İstanbul ailelerinin çoktanberi hasretle bekledikleri en güzel, en nezih ve en temiz aile Salonu; soğuk ve sıcak nefis yemekler, muntazam ve temiz servisle İstanbul halkının takdirlerini kazanacaktır.
HER PAZAR saat 15 te AYNİ KADRO ile IÇKISIZ AILE MATINESI
Perapalas arkası, Refiksaydam Caddesi

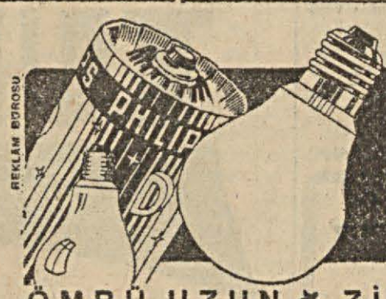

REKLAM BÜROSU
PHILIPS AMPULLERİNDEN
Daha iyisi olamaz!
ÖMRÜ UZUN ★ ZİYASI BOL ★ SARFİYATI AZDIR
Türkiye Umumî Mümessili: HELİOS ELEKTRİK ve MAKİNE T. A. Ş,
Hezaran Caddesi No. 124 - 128 GALATA - İSTANBUL.

INTERNATIONAL
KAMYONLARI
Müteahhit ve Nakliyeciler
YÜKÜNÜ KENDİ BOŞALTAN
tip kamyonlarla taş, toprak, kum, çakıl ve emsali nakliyatı ucuza mal ederler.
YAKINDA GELECEKTİR. SİPARİŞ KABUL EDİLİR.

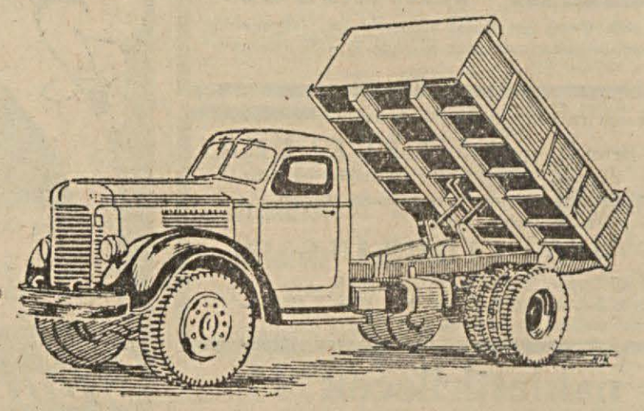

TÜRKİYE MÜMESSİLİ:
AZİZ İSVAN ve ORTAĞI LTD. Şti.
Bankalar Caddesi, Ankara Han, Kat 3.
Galata — İstanbul
Telefon: 41977 Telgraf: Arlim - Galata

250 beygirlik Dizel motörü satılıktır

İzmir Belediyesi ESHOT Umum Müdürlüğünden:
4 silindirli, 184 devirli, 250 beygirlik Dizel motörü ve buna kayışla akuple 70 metreye saatte 400 metre mikâb su basma kabiliyetinde santrifüj tulumbası, kayış volant vesairesile işler bir halde hemen teslim edilmek üzere satılıktır. Isteklilerin, Umum Müdürlüğümüze müracaatleri. (16613)

BERLİTZ
294, İstiklâl Caddesi
Bir Aralıktan itibaren
FRANSIZCA İNGİLİZCE ALMANCA v.s. | Lisan Kurları
ve HUSUSİ DERSLER
BAŞLIYOR
Haftada 3 ders ayda 10 lira

Sayın Bayanlara Müjde.!
Avustralya yapağından istihsal edilen
L İ L İ
LA FAMOZA DİANA (KROKÜS)
Yünleri piyasaya çıkmıştır.
AÇILMAZ - TÜYLENMEZ ve ÖRGÜSÜ BOZULMAZ
Her yerde LİLİ yünlerini ısrarla isteyiniz.
Toptan Satış Deposu:
EMEK TİCARET EVİ
İstanbul Rızapaşa yokuşu, Rızapaşa Han
LİLİ markasına benzeyen başka yün verirlerse şiddetle reddediniz.

Pek yakında SİNGER Saat Mağazasının Ankarada bir şubesi açılacaktır.

İNGİLİZ MALI YÜKSEK EVSAFLI KİWİ..!

"Kunduralarınız ne kadar parlıyor! Her halde hizmetçiniz çok titiz ve çalışkan."

"Hayır! gördüğünüz parlaklık dünyaca tanınmış KİWİ cilasile temin edilmiştir. Ben bu cilayı seyahatlerim birinde hariçte görmüştüm. Şimdi ise bu cilayi memleketimizde bulabiliyorum."

"Şu halde KİWİ nin fevkalâde bir hususiyeti var ki bunu hâlâ hatırlıyorsunuz."

"Doğrudur. KİWİ parlâk bir cila temin ettikten başka deriyi eyi muhafaza eder."

"Nasıl?"

"İmaline giren fazla miktarda balmumu deriyi yumuşak tutar ve çatlamamasını temin eder."

"Öyle ise bundan böyle ben de KİWİ kullanacağım; kolay tedarik edilebiliyormu?"

"Tabii, hemen her dükkânda satılmaktadır."

KIWI BLACK (Siyah)
TAN (Sarı)
LIGHT TAN (Açik kahve)
BROWN (Kahve)
OX BLOOD (Kan rengi)
MAHOGANY (Akazu)
TRANSPARENT (Beyaz)

KIWI DARK TAN
(KİWİ KOYU KAHVE)
SABIT ORİGINAL İNGİLİZ Kundura Boyasi

Balıkesir İli Manyas İlçesi Yeniköy Köy Kurulundan:
1/10/947 gün ve 68 sayılı köy dermek ve köy kurulu kararile köyümüze bitişik ve idareten bağlı Şemsi Ağa vereseine aid çiftlik hissesinden «2000» dönümünün istimlâki takarrür etmiş ve bu yolda gerekli muameleye başlanmış olmakla ikamet yerleri meçhul vereseden Şemsi kızları Hatice, Şahziye ve Zekiyeye tebligatı lâzime yapılamadığından ilânen tebliğine karar verildiği ve bu veresenin ilân tarihinden itibaren on gün içinde vâki itirazlarını Manyas liçe idare kuruluna bildirmeleri tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (16770)

TARLAN DİŞ MACUNU
Diş etlerini, dişleri hastalık ve ihtilâtlarından korur. Kanamayı keser. Diş etlerinin çekilmelerini önler. Dişleri sağlamca yerinde tutar ve parlatır. Daha parlak dişlere, daha sağlıklı bir ağıza sahib olmak için
TARLAN DİŞ MACUNU KULLANINIZ.

Sayın Doktorlara:
ROMATİZMA — LUMBAGO — EKZAMA — KABIZLIK ve KARACİĞER hastalıklarında kullanılan dünyaca tanınmış
KRUCHEN - SALTS
TAKSİM ECZANESİNE
GELMİŞTİR.

Daktilo alınacak

İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasından:
İngilizce veya fransızcayı iyi bilen bir daktilo alınacaktır. Arzu edenlerin okudukları mektebi, nerelerde çalıştıklarını, hangi dilleri iyice bildiğini ve ayda kaç lira ücretle çalışmak istediğini gösterir bir yazı ile Bahçekapıda 4 üncü Vakıf han 3 üncü kat 35 numaraya müracaat etmeleri ilân olunur. (16774)

Fidan meraklılarına
1 — İstanbul Ziraat Okulu tarafından bu yıl istihsal edilen hale, karaca vesaire gibi aranmakta olan çeşidlerden iyi vasıfta şeftali fidanı beheri 70 kuruştan satılmaktadır.
Isteklilerin şahsan veya telefonla okul idaresine müracaat etmeleri. (16758)

Ders Veriliyor
Orta ve lise, bilhassa fen şubesi için matematik ve fizik dersleri verilir. Evlere de gidilir. Telefon: 82433

Soğuğa, rütubete, yağmura karşı muhafazalı, bir yüzü tamamen kauçuklu İngiliz
MACKİNTOHS PARDESÜLERİ
İngilterede her sene 3 isterlinden 1.000.000 satılmaktadır. Bu sene ancak 1134 yarda Mackintosh kauçuklu pardesülük kumaş ithal edilebilmiştir. Imalâtı bitmek üzere olan Mackintosh pardesüleri birkaç güne kadar toptan ve perakende satışa çıkarılacaktır.
BÜYÜK PARDESÜLER 35 LİRADIR.
ÇOCUK PARDESÜLERİ Boylarına Göre 20 - 30 LİRA Arasındadır.
Türkiyede yegâne satış yeri:
Istanbul: Sultanhamam Irfaniye Çarşısı No. 18/19
SALÂHADDİN KARAKAŞLI

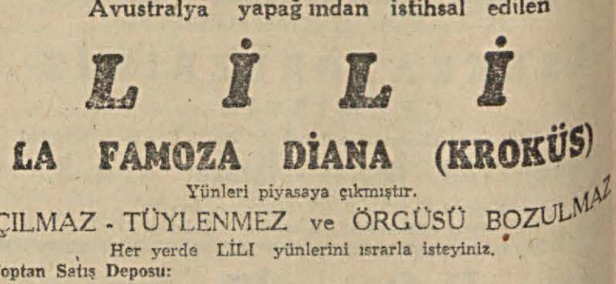
FISK'te her nevi lâstiğin EN İYİSİ vardır
Her türlü lâstik ihtiyacınızı karşılayacak bir FISK lâstiği mevcuttur. Düzgün veya bozuk yollarda - tenezzüh veya kamyon, traktör veya diğer nevi arabalar için FISK'in tecrübe edilmiş, üstün kaliteli bir lâstiği bulunur. FISK'i tercih ediniz - her nevi lâstiğin en iyisi ondadır.
FISK LÂSTİKLERİ
Türkiye Bayii:
H. VİKTOR KOHEN
Kısmet Han, 2 ci kat
İSTANBUL